

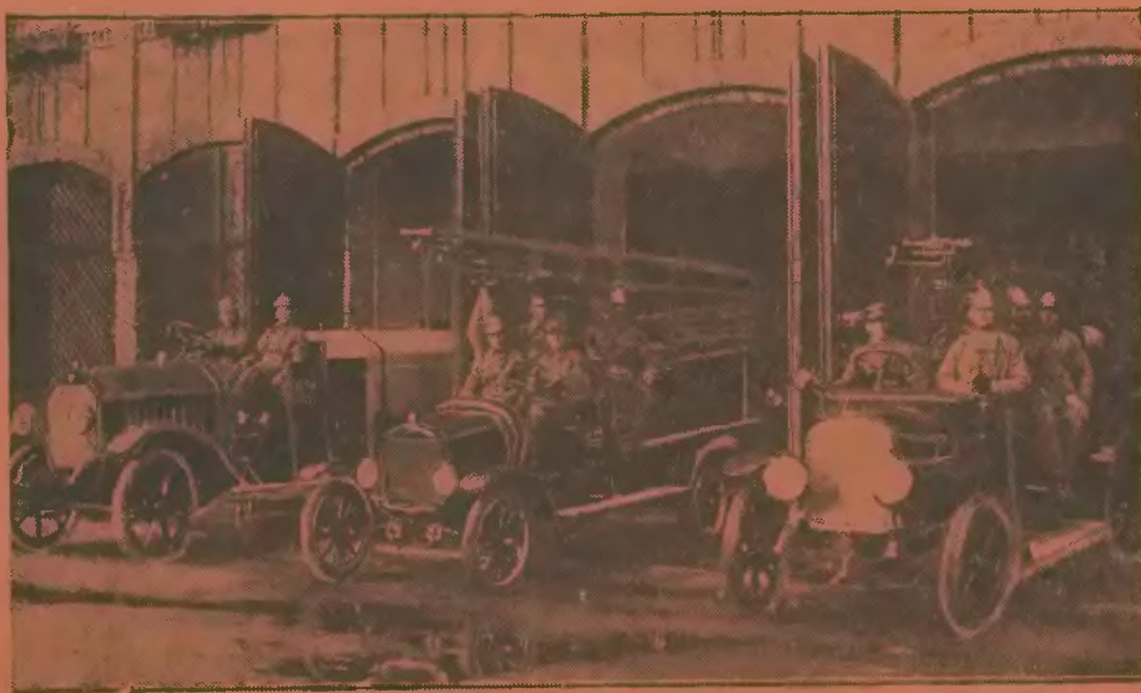
SPRAWOZDANIE

STRAŻY OGNIOWEJ OCHOTNICZEJ

W CZĘSTOCHOWIE

ZA 1931 ROK

WRAZ Z MONOGRAFIĄ STRAŻY
ZA OKRES 60-ciu LAT ISTNIENIA.

Remiza Straży Ogniowej Ochotniczej zaopatrzona w nowoczesne przyrządy ratownicze,
samochody i beczkowszy.

CZĘSTOCHOWA.
Odbito w Zakładach Drukarskich F. D. Wilkoszewskiego
1932.

60

SPRAWOZDANIE

Straży Ogniowej Ochotniczej

W CZĘSTOCHOWIE

ZA 1931 ROK

WOBEC TEGO, ŻE ROK SPRAWOZDAWCZY 1931 JEST ZARAZEM 60-TYM ROKIEM ISTNIENIA STRAŻY CZĘSTOCHOWSKIEJ, NIM ROZPOCZYNAMY SPRAWOZDANIE ZA WŁAŚCIWY OKRES, NIECH NAM WOLNO BĘDZIE W MOŻLIWIE ZWIĘZŁEJ FORMIE, PRZYTA- CZAJĄC TYLKO SUCHE FAKTY I CYFRY, STREŚCIĆ BĄDŹ CO BĄDŹ CHLUBNĄ DZIAŁALNOŚĆ TEJ ORGANIZACJI SŁUŻBY SPO- ŁECZNEJ W CIĄGU UBIEGŁEGO 60-CIO LECIA.

BG AJD

283336

911(428)A/2 Częstochowa

614.8(428)

T.P. Sprawozdanie
Monografia

Straż Ogniowa Ochotnicza w Częstochowie powstała w roku 1871 z zapoczątkowania i staraniem ś. p. Juliana Fuchsa, Teodora Łagodzińskiego i Franciszka Rychlickiego i rozpoczęła swą działalność w dniu 5 listopada.

Żadne dowody i akta za pierwsze 4 lata nie zachowały się, dla tego rozpoczynamy przegląd dokumentów, poczynając od roku 1875, z posiadanych zdjęć fotograficznych widzimy tylko, że założyciele w ciągu tego okresu pozostawali na stanowiskach kierowniczych. w jednym z dokumentów znajdujemy, że przez pierwsze 4 lata wydano na narzędzia i utrzymanie Straży rb. 3.801,42 1/2, wpłynęło zaś z kasy miejskiej rb. 1.000. , zebrano staraniem członków Straży rb. 2.723,42 i wpłynęło dobrowolnych ofiar obywateli rb. 13.—, podkreślić tu należy, że przez 4 lata 700 właścicieli domów w ówczesnej Częstochowie raczyło złożyć na utrzymanie Straży sumę rb. 13.—, a cała troska i walka o fundusze spadła na kilku ludzi dobrej woli.

Zatwierdzenie Statutu Straży napotykało na wielkie trudności, w aktach znajdujemy odezwę Kancelarii generała gubernatora z dn. 21 lipca 1875 wraz ze zwrotem niezatwierdzonego Statutu dla doręczenia projektodawcy Samuelowi Neumanowi do dokonania różnych zmian.

Odezwą z dnia 8 sierpnia tegoż roku Straż powiadomiona została, że przydzielony do Generała gubernatora - generała major Morgenstern dokona przeglądu Straży oraz taboru, tabor Straży składał się wtedy z 8 większych, 2 mniejszych sikawek na kołach, 17 większych i 15 mniejszych beczek na kołach, 10 drabin, 9 bosaków, 75 wiader i 120 toporów.

W roku 1876 Straż z powodu braku funduszków stanęła przed groźbą rozwiązania się, wtedy prezydent miasta zwołał do magistratu obywateli, na zebraniu zapadła uchwała stałej opłaty na rzecz Straży w wysokości 10%, sporządzona dnia 2 marca r. b. lista ustaliła, że z tego podatku powinno wpłynąć rb. 750.— rocznie, ma się rozumieć podatek nie wpływał i Straż w dalszym ciągu borykała się z trudnościami finansowymi.

Niezmiordowany w swych wysiłkach o utrzymanie tak potrzebnej placówki pracy społecznej naczelnik Straży ś. p. Teodor Łagodziński zaprasza 17 grudnia tegoż roku „najznakomitszych obywateli miasta” pp. Karola Ginsberga, Antoniego Siecińskiego, Pawła Wolberga, Teofila Zapalkiewicza i Emanuela Goldmana i radzi nad sposobami utrzymania w mieście Straży Ogniowej, zapada uchwała wystąpienia do prezydenta miasta, że, jeżeli mieszkańcy miasta do dnia 1 stycznia 1877 roku nie zobowiążą się do dobrowolnej składki co rok po rb. 800. — i jeżeli na potrzeby pierwszego kwartału nie złożą zaraz rb. 200. —, w takim razie Straż Ogniowa dłużej istnieć nie może i rozwiązać się powinna.

Powyższe postanowienie zostało zakomunikowane ustnie prezydentowi miasta wobec kilkunastu przygodnych świadków — obywateli w dn. 19 tegoż miesiąca, zaś dn. 2 stycznia 1877 następuje odezwa do prezydenta miasta z żądaniem przejęcia całego taboru, gdyż dn. 12 stycznia tegoż roku Straż rozwiązana zostanie.

Prezydent miasta nie godzi się na odebranie taboru, gdyż Straż, jako niezatwierdzona, urzędowo nie traktowana być nie może, ze swej strony czyni starania, by Straż w fundusze zasiłona została.

Po 6-ciu latach faktycznego istnienia, po zmaganiach się Straży na wielu pożarach drewnianej wtedy jeszcze Częstochowy, nadchodzi odezwa rządu gubernialnego z dn. 12 sierpnia 1877 r. Nr. 4290 oraz Statut Straży, zatwierdzony przez Generała gubernatora Warszawskiego za zgodą Ministra Spraw Wewnętrznych wraz z poleceniem zorganizowania się na zasadzie tego Statutu. w przeciągu 1-go miesiąca.

W roku 1878 funkcjonował Zarząd, zatwierdzony przez władze gubernialne, dochody stanowiły rb. 423 — tyleż wyniosły i wydatki, pożarów było 9, Straż liczyła w swych szeregach 120 ochotników, członków popierających było 112, Zarząd stanowili pp. Paciorkowski — prezes Łazowski, Wolberg, Gogolewski, Cieszewski i Wolański; naczelnik Straży Florjan Kieslich, pomocnicy jego Gogolewski i Polczyński, dowódcy oddziałów Cieszewski, Wolański, Miaskowski i Józefowicz, sekretarz Tyszler.

Wybory na rok 1880 dały Straży następujący Zarząd: Franciszek Paciorkowski, jako prezes, Daniel Böhm, Paweł Wolberg, Józef Polczyński, Maciej Wolański, Michał Cieszewski, naczelnikiem Straży został Franciszek Rychlicki, pomocnikiem jego Maciej Wolański.

W roku 1881 Zarząd stanowili Józef Polczyński, prezes, Daniel Böhm, Jan Bakłaszew, Ignacy Józefowicz, Aleksy Iwanowski i Alojzy Zawisza, Naczelnik Straży Maciej Wolański, pomocnik jego Aleksy Iwanowski.

Projektowany obchód 10-cio lecia nie odbył się z powodu zakazu rządu gubernjalnego.

Rok 1882 powołuje znów na naczelne stanowisko nieocenionego działacza Juliana Fuchsa, który zostaje prezesem Straży, Zarząd stanowią M. Wolański, D. Böhm, J. Polczyński, J. Panceram, A. Gogolewski i I. Józefowicz. Na pierwszym posiedzeniu stwierdzono, że za czas od 21 czerwca 1880 r. do 12 marca 1882 dochody wyniosły rb. 858,08, rozchody rb. 363,38, wobec posiadania funduszu w kasie postanowiono zakupić sikawkę dla oddziału 3-go.

W roku tym władze zawiesiły działanie Statutu z roku 1877 i poleciły wprowadzić bezwzględnie Statut z dnia 11 lutego 1882 roku, zatwierdzony dla Straży Rawskiej, Statut ten składający się z 13-tu artykułów, stał się normalnym dla Straży w całej Polsce Kongresowej.

Istnienie Straży przy Statucie 1877 roku było zadaniem trudnym, Straż w wszystkich swych poczynaniach i działaniach Statutem tym bardzo krępowana była, wprost tragicznie przedstawiały się losy Straży przy nowym Statucie, który oddawał nadzór nad Zarządem jak i kierownictwo na pożarach w ręce policmajstra.

Niez mordowanej pracy Juliana Fuchsa, jego energii i osobistym wpływom Straż zawdzięcza, że w tak trudnych warunkach nowego Statutu istnieć i rozwijać się mogła.

W roku sprawozdawczym Straż otrzymuje od Magistratu plac, na którym zostają wzniesione najprymitywniejsze budynki na remizę i pomieszczenie dla stróża, budowy kancelarii odmawia ówczesny gubernator piotrkowski osławiony rusyfikator Kachanow, motywując poufnie w odezwie do naczelnika powiatu, że w początku będzie to kancelarja, później Straż rozpocznie abonowanie gazet, a w rzeczywistości powstanie klub polityczny.

Inwentarz w roku tym wykazuje wartość rb. 3.391,81, wpływy wyniosły rb. 2.258,93, rozchody rb. 2.064,46, Straż w roku tym kasuje chelmy czarne skórzane i wprowadza kaski mosiężne, sprowadzone z Wiednia od firmy Knaust w ilości 131 sztuk wraz 27 pasami i wózkiem 2 kołowym do zwijania węży.

Osoba prezesa Juliana Fuchsa była zawsze solą w oku dla władz rosyjskich, rozwój Straży, jej dobrobyt tak zaniepokoiły gubernatora Kachanowa, że spowodował ustąpienie tego wielkiego patrioty polskiego z organizacji naszej.

W roku 1883 prezesem zostaje Hieronim Racięcki, członkami Zarządu A. Kostecki, K. Ginsberg, M. Wolański, A. Gogolewski i I. Józefowicz, naczelnikiem Straży M. Wolański, pomocnikami jego A. Gogolewski i I. Józefowicz, dowódcami oddziału Wodziński, Makarczyk, Prokopowicz, Sziperber, Szwabski, Rudnik, sekretarzem Zawadzki.

W roku sprawozdawczym Straż składała się z 6 oddziałów z 143 ochotnikami, z 315 członków popierających, pożarów było 16, przychód wynosił rb. 3.035,89, rozchód rb. 2.964,40, w roku tym b. naczelnik Straży Florjan Kislich funduje Straży swoim sumptem chorągiew kościelną.

W roku 1884 wynikły nieporozumienia z powodu nietaktownego postępowania policmajstra rosyjskiego podczas pożaru, Straż złożyła do depozytu magistratu narzędzia, uzbrojenie i mundury, kosztowało dużo pracy i starań, by Straż nie rozwiązała się, w szeregach Straży w tym okresie służyło 126 ochotników, przychody wynosiły rb. 543,39, rozchody rb. 374,61, pożarów było 5, odbyły się 2 przeglądy, 5 alarmów, 52 ćwiczeń, Zarząd stanowili H. Racięcki jako prezes, A. Kostecki, K. Ginsberg, F. Sziperber, J. Szwabski i I. Józefowicz. Naczelnikiem był M. Wolański, pomocnikiem jego A. Gogolewski.

Rok 1885 Zarząd stanowili J. Panceram, prezes, Daniel Böhm, Konstanty Piasecki, Ignacy Józefowicz, Ignacy Szwabski, Jan Ozgowski. Naczelnik Straży Maciej Wolański, pomocnik Edward Zawadzki; ćwiczeń było 20, przeglądy 2, pożarów 11, dochód wynosił rb. 811,38, rozchód rb. 624,74.

W roku 1886 Prezesem Straży jest Władysław Piątkowski, członkami, Zarządu J. Panceram, D. Böhm, J. Szwabski, I. Józefowicz i J. Ozgowski, naczelnikiem Straży M. Wolański, który, po awanturze z oficerami rosyjskimi podczas pożaru kamienicy Oczków, usuwa się i miejsce jego zajmuje E. Wodziński.

W roku sprawozdawczym znaczniejsze pożary były w fabryce Brassów i młynie Ginsberga i Kohna.

W roku 1887 władze rosyjskie nakazały skreślenie z listy członków popierających obcokrajowców Wilhelma Brassa, Gehliga, Hucha, B-ci Goldsteinów, Hr. Henckel v. Donnesmarka, Juliana Kalmusa, Flojiana Kislicha, wdowę Sachs, Karola Pozzi, Marcelego Brzezińskiego, Jana

Florkowskiego, Karola Lubowskiego, Franciszka Lisowskiego, Adolfa Markusfelda i innych, zmniejszając tym dochody Straży.

Zarząd stanowili Władysław Piątkowski prezes, Emil Limprecht, Daniel Böhm, Ignacy Józefowicz, Stanisław Grossman i Rudolf Franke, naczelnikiem był Maciej Wolański, zastępcą jego Edmund Wodziński.

Pożarów było 16, ćwiczeń 30, przeglądów 2, dyżurów 79. Straż składała się z 130 ochotników i 120 członków popierających, dochód wyniósł rb. 1.455,69, rozchód rb. 1.421,55.

Rok 1888: Zarząd W. Piątkowski prezes, D. Böhm, E. Limprecht, J. Józefowicz, J. Ozgowski, Naczelnik Straży E. Wodziński, zastępcą M. Wolański. Przychód rb. 1199,15, rozchód rb. 1114,86; ochotników 114, członków popierających 125, pożarów 10, ćwiczeń 20, dyżurów 79, przeglądów 2.

W roku 1889 na liście Straży znajdujemy 108 ochotników, 128 członków popierających, pożarów było 11, ćwiczeń 20, dyżurów 90, przeglądów 3. Zarząd Straży W. Piątkowski prezes, E. Limprecht, M. Grossman, P. Piekarski i J. Józefowicz, naczelnik Straży E. Wodziński, pomocnik M. Wolański. Dochody wynosiły rb. 1219,65 rozchody rb. 1032,64.

W roku 1890 dochody wynosiły rb. 1106,35, rozchody rb. 956,16, działalność Straży polegała na ugaszeniu 8 pożarów, odbyciu 14 ćwiczeń, 48 dyżurów i 4 przeglądów, Straż składała się z 125 ochotników pod wodzą E. Wodzińskiego, jako naczelnika i P. Piekarskiego, jako pomocnika, Zarząd stanowili W. Piątkowski, jako prezes oraz E. Limprecht, D. Böhm, J. Józefowicz, M. Wolański i J. Polczyński, jako członkowie. członków popierających liczy 102.

W roku 1891 obejmuje komendę Straży Ignacy Tomczyk, mając jako pomocnika P. Piekarskiego, Zarząd stanowią W. Piątkowski, jako prezes oraz D. Böhm, E. Limprecht, M. Wolański, J. Józefowicz i E. Wodziński. Straż składa się z 94 ochotników oraz 96 członków popierających, pożarów było 13, ćwiczeń 20, dyżurów 76, przeglądów 2, wpływy wynoszą rb. 1064,32, rozchody rb. 851,58.

W roku 1892 jest czynną przy 17 pożarach, odbywa 3 przeglądy, 22 ćwiczeń i 18 dyżurów, liczy członków czynnych 102, popierających 63, dochody Straży rb. 1597,09, rozchody rb. 1530, naczelnikiem Straży zostaje Roman Prokopowicz, zastępcą jego Ignacy Józefowicz, Zarząd stanowią W. Piątkowski, jako prezes oraz D. Böhm, J. Gryczmański, P. Piekarski i J. Hora.

W roku 1893 Straż składa się z 105 ochotników i 62 członków popierających, Zarząd stanowią W. Piątkowski jako prezes, Maurycy Kon, D. Böhm, R. Prokopowicz. J. Hertz i J. Ozgowski, naczelnikiem Straży zostaje Maciej Wolański, zastępcą jego Jan Ozgowski, Straż czynna jest przy 11 pożarach, w 20 ćwiczeniach, 15 dyżurach i 3 przeglądach, dochody stanowią rb. 1541,95, rozchody rb. 1206 93.

W roku tym Straż przegrywa w Senacie długotrwały proces z sąsiadką Ufnerową, zmuszona jest znieść kawałek dachu dla otwarcia dostępu światła do okna w domu Ufnerowej, płaci odszkodowanie Ufnerowej, co łącznie z doprowadzeniem budynku do porządku wynosiło rb. 327,28, puszczona po mieście kurenda przyniosła Straży na ten cel rb. 236.

W roku 1894 Zarząd Straży W. Piątkowski, jako prezes. Daniel Böhm, Józef Hertz, Roman Prokopowicz, Maurycy Kon i Jan Ozgowski, naczelnikiem Straży jest Maciej Wolański, zastępcami jego Jan Ozgowski i Ignacy Józefowicz, dowódcami oddziałów byli Józef Hertz, Antoni Walecki, Stanisław Jankowski, Jakub Kon i Józef Razel, sekretarzem był Władysław Rowiński. W Straży było 120 członków czynnych, 60 honorowych, pożarów było 10, ćwiczeń 25, dyżurów 42, przeglądów 4, dochody wynosiły rs. 1130,30, rozchody rs. 996,63. pozostało rs. 113,74.

W roku tym powstał Wszechrosyjski Związek Straży Pożarnych, nie chcąc się łączyć z tym związkiem, wśród wielu Straży powstała myśl stworzenia lokalnego związku, zjechało się w tym celu w Piotrkowie, lecz władze polityczne zjazd ten rozpuściły.

W roku 1895 przewodniczy w dalszym ciągu Wł. Piątkowski, do Zarządu powołani zostali Jan Glikson, Jan Ozgowski, Daniel Böhm, Jakub Kon, i Józef Hertz, Naczelnikiem Straży Maciej Wolański, zastępcą Jan Ozgowski, dowództwo oddziałów pozostaje bez zmiany, dochody wynosiły rs. 1590,07, rozchody rs. 1290,20, pozostałość rs. 299,87; pożarów było 10, ćwiczeń 25, dyżurów 76, przeglądów 6.

W roku 1896 przewodnictwo obejmuje Hubert Dębski mając D. Böhma, J. Gliksona, Wł. Piątkowskiego, I. Józefowicza, A. Waleckiego i J. Kona, jako zarząd, komenda znajduje się w ręku Macieja Wolańskiego, pomocnikami jego są I. Józefowicz i J. Ozgowski, dowódcami oddziałów R. Prokopowicz, A. Walecki, W. Filipowicz, J. Kon, J. Razel, sekretarzem St. Chładowski.

Rok sprawozdawczy upamiętnił się wielkim pożarem w Kłobucku, gdy Straż nasza przybyła do ratunku, przeszło 80 domostw było już strawionych pożarem, Straż pracowała przez godzin 16, nie dopuszczając do dalszych strat, chroniąc zagrożony starożytny kościół przed zagładą, uprzytomnić sobie należy, że poza Strażą Częstochowską żadna inna ratunku nie niosła.

W roku 1897 Straż obchodzi 25-ciolecie swego istnienia, obchód odbył się w dniu 4 maja, jako w dniu Św. Florjana staraniem samej Straży, po nabożeństwie w kościele Św. Zygmunta odbył się przegląd Straży, poczem Zarząd Straży podejmował członków czynnych i gości skromnem śniadaniem, o 5-ej zaś odbył się składkowy bankiet w hotelu Angielskim, przy liczny udział miejscowego społeczeństwa. Druhowie Wolański i Józefowicz, jako jubilaci, otrzymali od swych kolegów skromne żetony z cyfrą XXV.

W roku tym otrzymała Straż od Kasy Miejskiej 2 sikawki zdejmowane na wózkach 2 kołowych, 10 beczek dwukołowych żelaznych, wóz rekwizytowy, 100 pasów z pochwami, toporami i zatrzaśnikami, 100 linek, 1 drabinę, 60 wiader, 1 wór ratunkowy, 4 węże ssawne, 4 pary łączników na ogólną sumę rs. 5054.

Dochodów było rs. 1239.68, rozchodów rs. 987.07, pozostałość rs. 262.61, Straż liczyła 120 ochotników i 82 członków honorowych, pożarów było 10, ćwiczeń 25, dyżurów 95. Straży przewodniczy Hubert Dębski, zarząd stanowią W. Piątkowski, D. Böhm, J. Ozgowski, A. Walecki, i J. Kon, naczelnikiem Straży jest M. Wolański, pomocnikami są J. Ozgowski, I. Józefowicz, dowódcami oddziałów E. Ditrich, A. Walecki, W. Filipowicz, J. Kon i A. Rampold, sekretarzem J. Roth.

W roku 1898 pozostaje skład zarządu niezmieniony, naczelnikiem Straży jest nadal M. Wolański, pomocnikami jego Kazimierz Szwede i Jan Ozgowski, dowódcami oddziałów E. Ditrich, I. Józefowicz, A. Kanczewski, J. Kon, A. Rampold, sekretarzem St. Grabowski.

W roku 1899 zaczyna obowiązywać ustawa dla Straży Ogniowych Królestwa Polskiego zatwierdzona przez władze Petersburskie dn. 12 grudnia 1898 roku, w tym roku prezesostwo Straży obejmuje Władysław Małkowski, Zarząd stanowią Władysław Kozłowski, Henryk Markusfeld, Maciej Wolański, E. Ditrich i Jakub Kon, naczelnikiem Straży zostaje Julian Ciemniowski, mając za pomocnika Jana Ozgowskiego i dowódców oddziałowych E. Ditricha, A. Głuchowskięgo, A. Kanczewskiego, J. Kona i A. Rampolda. Straż składała się z 130 członków czynnych i 48 popierających, pożarów było 20, przegląd 1, dokonany przez generał-gubernatora ks. Imeretyńskiego, dochody wyniosły rs. 2571.23, rozchody rs. 1781.17 pozostałość rs. 790.06.

W pamiętnym z pożaru Jasnej Góry roku 1900 zmian osobowych w składzie Zarządu i Sztabu nie było, liczebność zwiększyła się do 205, rzeczywistych członków było 40 ofiarodawców 86.

Pożarów było 21, w tej liczbie w dn. 15 sierpnia pożar Jasnej Góry, aczkolwiek pośpieszyły z pomocą liczne Straże z terenu od Piotrkowa do Sosnowca, stanęły jednak one pod murami klasztoru, gdy rzeczywiście pożar był już umiejscowiony. Straż Częstochowska przy ratunku tej świątyni narodowej wykazała niepoślednie męstwo i poświęcenie, z ran otrzymanych przy ratunku zmarł 3-go dnia Andrzej Popiński, a po dłuższej chorobie Konstanty Szyma. Cięższe lub lżejsze uszkodzenia na zdrowiu ponieśli Aleksander Rampold, Stanisław Wiesiołowski, Alfons Tomala, Ignacy Szmagier, Jan Pikuła, Edward Szypuła, Aleksander Lewański, Giepart, Kraus, Zygmunt Gotz i Franciszek Materak — wszyscy powyżsi ze Straży Częstochowskiej.

W roku tym wpływy wyniosły rs. 2134.72, wydatki przewyższyły dochód o rs. 300.—

Zarząd wystąpił do władz o zastąpienie powinności utrzymywania narzędzi na stałą opłatę roczną, dokonywaną przez właścicieli nieruchomości wzamian za powyższą powinność, władze uznały za niemożliwe skasowanie powinności w naturze, lecz zezwoliły do pobierania od właścicieli nieruchomości stałego podatku na rzecz Straży w wysokości 3% od podatku podymnego z warunkiem, aby zbieraniem podatku zajęła się sama Straż.

W międzynarodowym Kongresie Straży Ogniowych, odbywającym się w Paryżu, przyjmowali udział Wł. Małkowski i J. Kon.

W roku 1901 Zarząd stanowili W. Małkowski jako prezes, W. Kozłowski, H. Markusfeld, W. Sękowski, E. Ditrich i J. Kon jako członkowie, naczelnikiem Straży został Mieczysław Korkowski, pomocnikiem jego E. Ditrich, gospodarzem A. Kanczewski, dowódcami oddziałów E. Ditrich, J. Witanowski, S. Wiesiołowski, J. Kon i R. Kizlich.

Zarząd wystąpił do władz gubernjalnych o zatwierdzenie orkiestry oraz sztandaru, wnioski Straży zatwierdzone zostały, tak jedno jak i drugie zamierzenie urzeczywistnione zostały dzięki wybitnej pomocy prezesa Wł. Małkowskiego. Wobec tego, że na sztandarze nie można było umieścić Orła białego, godło to zastąpił wizerunek M. B. Częstochowskiej.

W roku sprawozdawczym przypadała 30 rocznica istnienia Straży, którą postanowiono uroczystie obchodzić i połączyć ją z poświęceniem sztandaru. Obchód jubileuszu odbył się dn. 10 listopada, po raz pierwszy nabożeństwo na intencję Straży odbyło się na Jasnej Górze przed obrazem cudownym M. B. Częstochowskiej, przed mszą św. został poświęcony nowy Sztandar, po powrocie na plac Straży nastąpiło wręczenie sztandaru Straży przy odpowiednim ceremoniale, następnie defilada Straży, o 1-ej obiad dla całego Korpusu Straży w sali Harmonja, wieczorem zaś bankiet w Hotelu Angielskim, przy bardzo licznym udziale gości i społeczeństwa miejscowego. Z okazji jubileuszu zebrana została suma rs. 1040.— na kupno sikawki, zainicjowana złożeniem na ten cel przez pana Władysława Bogusławskiego rs. 300.

Rozchody w roku sprawozdawczym wyniosły 3.644.90, dochody zaś o rs. 563.16 mniej, niedobór zaliczył do zwrotu skarbnik H. Markusfeld.

W roku sprawozdawczym Straż wzywana była do 15 pożarów.

Rok 1902 przy niezmiennym składzie Zarządu i Sztabu wykazuje 125 członków czynnych, 90 rzeczywistych i 90 ofiarodawców, inwentarz Straży przedstawia wartość rs. 12.179.70, dochody wyniosły rs. 4.894.34, rozchody rs. 4.746.64, pozostałość na rok następny rs. 147.70, Straż była wzywana do 13 pożarów.

W roku 1903 funkcjonowali W. Kozłowski, jako prezes, H. Markusfeld, E. Ditrich, A. Kanczewski, F. Kwaśniewski i J. Kon, jako Zarząd, M. Wolański, jako naczelnik Straży, pozostały skład sztabu bez zmiany, Straż stawiała do walki z 25 pożarami, dochody wyniosły rs. 2.363.14, rozchody rs. 2.270.40, pozostałość rs. 92,20, długi Straży wyniosły rs. 3.163.21.

W roku 1904 w Zarządzie i Sztabie Straży żadne zmiany nie zaszły, członków czynnych było 175, rzeczywistych 54, ilość pożarów 41, ćwiczenia odbywały się w porze letniej w każdą niedzielę.

W roku sprawozdawczym na skutek starań Zarządu ówczesny prezydent miasta Jan Głazek wyjednywa wstawienie do budżetu miasta stałą zapomogę dla Straży w wysokości rs. 3000 poczynając od roku 1905. Dochody wyniosły rs. 3.464.21, rozchody 3.395.61, pozostałość rs. 68.60.

W roku 1905 obejmuje prezesurę Mieczysław Kokowski, innych zmian niema, członków czynnych Straż liczy 180, rzeczywistych 56, dochody wynoszą rs. 1.636.17, rozchody rs. 2.454.72, niedobór rs. 818.55 pokrywa tytułem awansu skarbnik H. Markusfeld, pożarów było 49.

W roku 1906 obejmuje prezesurę Władysław Bogusławski, Zarząd stanowią C. Apanowicz, M. Gradstein, T. Fiszer, A. Kanczewski, H. Markusfeld, M. Kokowski, W. Kozłowski i J. Kon, naczelnikiem Straży zostaje J. Ozgowski, jego pomocnikiem W. Nowicki, gospodarzem M. Wolański, Straż posiada w szeregach swoich 137 ochotników i jest czynna przy 46 pożarach, członków rzeczywistych jest 37, dochody w tym roku wyniosły rs. 3.816.64, wydatki rs. 3.551.20, pozostałość na rok następny rs. 265.44.

W roku sprawozdawczym Zarząd wyjednywa na okres 3 lat subsydjum od Wzajemnych Ubezpieczeń od Ognia w Królestwie Polskim rs. 1000.— rocznie na utrzymanie pogotowia pożarniczego.

W roku sprawozdawczym odbywa się poświęcenie odbudowanej wieży Jasnogórskiej, na uroczystość tą zaproszone zostały Straże, które w roku 1900 podążyły do Częstochowy na ratunek zagrożonej pożarem świątyni Jasnogórskiej, przybyły oddziały z 27 Straży, które pod wodzą najstarszego wiekiem naczelnika, niezapomnianego Feliksa Górskiego z Miechowa, porządek na Jasnej Górze podczas uroczystości utrzymywały.

W roku 1907 Zarząd stanowią Władysław Bogusławski, jako prezes, C. Apanowicz, M. Gradstein, M. Kokowski, A. Kanczewski, W. Kozłowski i J. Kon, jako członkowie, J. Ozgowski, jako naczelnik Straży, Wł. Nowicki, jako jego pomocnik, M. Wolański, jako gospodarz, dowódcami oddziałów są Sz. Domański, St. Hamburg, E. Ditrich, J. Żubrowski, R. Kizlich i B. Masłowski, członków czynnych 180, rzeczywistych 49, pożarów 60, dochody rs. 4.855.70, rozchody rs. 4.045.03, pozostałość rs. 810.67.

W roku 1908 skład Zarządu i Sztabu pozostaje bez zmiany, liczba członków czynnych 192, rzeczywistych 47, pożarów 28.

Również rok 1909 żadnych zmian w składzie Zarządu i Sztabu nie przynosi, ilość pożarów 23, rok sprawozdawczy zaznacza się znacznym wzrostem dochodu, które wyniosły rs. 10.746.29, rozchody stanowiły sumę rs. 6.282.30, pozostałość rs. 4.463.99.

W roku sprawozdawczym odbywała się w Częstochowie powszechna wystawa rolniczo-przemysłowa, która na wniosek Straży naszej do programu swego, jako atrakcję, wprowadziła Zawody Straży, zawody odbywały się w 4 kolejne niedziele, do zawodów stanęło 21 Straży wiejskich, miejskich i fabrycznych, na zawodach tych Straż Częstochowska zdobyła medal złoty.

W dniu 21 sierpnia odbył się Zjazd przedstawicieli Straży, przybyło ich 180 z 41 straży. Straż nasza z dumą może sobie przypisać, że zdołała zorganizować pierwsze w Polsce Kongresowej Zawody Strażackie oraz pierwszy Zjazd działaczy pożarniczych, że Zjazdu tego powstała Komisja organizacyjna, z której narodził się później Związek Florjański. Urządzenie zawodów i Zjazdu do rzeczy łatwych zaliczyć nie można, należy sobie uprzytomnić, że byliśmy wtedy pod władzą generała gubernatora wojennego, osławionego Kaznakowa, zdołaliśmy jednak przezwyciężyć wtedy powstające co chwila nowe trudności.

Rok 1910 stanowi nową erę dla Straży naszej, do pracy staje Zarząd w składzie Stanisława Jełowickiego, jako prezesa, C. Apanowicza, W. Bogusławskiego, M. Gradsteina, S. Helmana, M. Kokowskiego, H. Markusfelda, J. Serednickiego, G. Wolskiego, M. Zborowskiego i J. Kona, jako członków, Edward Brühl obejmuje komendę Straży, pomocnikami jego są R. Kiżlich i J. Żubrowski, gospodarzem A. Kanczewski, oddziałami dowodzą G. Pruszkowski, J. Serednicki, Z. Jarościński, W. Zieliński, M. Waligóra i J. Lewandowski, Straż liczy 133 członków czynnych. W roku sprawozdawczym Straż stawiała do walki z 36 pożarami w Częstochowie, wyjeżdżała do wynikłego w Radomsku pożaru fabryki mebli oraz 5-ciokrotnie do pożarów we wsiach okolicznych.

Tragicznym był pożar tartaku w dniu 27 czerwca, podczas którego poległ dzielny topornik Wacław Snawadzki. W roku sprawozdawczym Maciej Wolański zaszczycony zostaje tytułem członka honorowego.

Do najważniejszych uchwał należy postanowienie wzniesienia budynku dla Straży naszej. Przychody wynosiły rs. 13.961.28, rozchody rs. 5.571.86, pozostałość rs. 8.389.42 stanowi fundusz budowlany.

Rok 1911—Zarząd pozostaje bez zmiany, również Komenda, dowódcami oddziałów są Józef Pączkowski, Jan Serednicki, Szymon Domański, Wacław Zieliński, Marjan Waligóra i Julian Lewandowski, sekretarzem Stanisław Pawiński, lekarzem Dr. Paweł Broniatowski. W roku tym 40-tym istnienia Straży wzniesiony zostaje gmach 40 metrów długi i 12 metrów szeroki, posiada na parterze remizę o 7 bramach wyjazdowych oraz 6 izb dla stałego pogotowia, w suterynach urządzenie centralnego ogrzewania, na 1-em piętrze wielka sala długości 20 metrów, szerokości 12 metrów, z galerią, garderobami i ubikacjami, na temże piętrze kancelarja Zarządu, sala posiedzeń Sztabu oraz mieszkanie dowódcy pogotowia. Straż nabyła w roku tym sikawkę 4-rokołową, 2 beczkowozy, drabinę mechaniczną Magirusa, drabiny hakowe, sprawiła dla Straży całej mundury letnie i zimowe, pasy, zatrzaśniki, nabyła dalszą parę koni, przebudowała i dobudowała stajnię na 6 par koni, wzniosła parkan murowany. Straż otrzymała w darze od Henryka Markusfelda sikawkę gazową z zbiornikiem na 600 litrów wody z odpowiednią ilością węży oraz wspinałką parę koni do tej sikawki.

W dniu 5 listopada, jako w 40-tą rocznicę założenia Straży odbył się obchód jubileuszowy, urządzony przez komitet obywatelski, w przeddzień odprawione zostały nabożeństwa żałobne za zmarłych i poległych członków Straży, w ciągu popołudnia i wieczorem przybywali liczni delegaci różnych Straży, których podejmowali skromną wieczerzą członkowie Zarządu i Sztabu. W właściwym dniu jubileuszu przed ołtarzem M. B. Częstochowskiej na Jasnej Górze J. E. Ks. biskup Zdzitowiecki odprawił nabożeństwo i od ołtarza nader serdecznie przemówił do Straży, składając życzenia. Po powrocie na plac Straży nastąpiło poświęcenie przez ks. kan. Marijana Fulmana w asystencji księży Kokowskiego i Meźnickiego nowowzniesionych budynków. Po poświęceniu gmachu liczne delegacje stowarzyszeń i organizacji miejskich wręczało adresy i dyplomy, nastąpiły oficjalne przemówienia przed frontem korpusu Straży, poczem zebrani udali się do sali Straży na obiad, podczas którego toastowano na pomyślność i rozwój Straży. Po skromnym obiedzie nastąpił alarm do pożaru domu przy ul. Centralnej, akcja wypadła bardzo udanie.

Wieczorem odbył się bankiet w salonach Hotelu Angielskiego przy udziale 120 osób z miejscowego społeczeństwa, przyjezdnych gości i członków Zarządu i Sztabu Straży Częstochowskiej. W sali Straży w tymże czasie odbywała się zabawa taneczna dla korpusu Straży i rodzin strażackich.

Trudno wyliczyć skład licznych delegacji, do miłych gości należała wdowa po ś. p. Julianie Fuchsie, założycielu Straży, nestor Strażaków polskich druh Harnysz z Kalisza, druh Szpan z Piotrkowa, druh Tuliszkowski z Zwierzyńca, i wielu, wielu innych.

W dniu tym utalentowany miejscowy artysta rzeźbiarz Barylski doręczył Straży bardzo udatny biust naszego zasłużonego członka Macieja Wolańskiego.

Na czele Komitetu obywatelskiego, który z takim nakładem pracy tak udanie urządził obchód jubileuszowy, stał p. Ignacy Tomczyk, ongi naczelnik naszej Straży.

W roku 1912 Zarząd Straży stanowili: Stanisław Jełowicki, jako prezes, C. Apanowicz, W. Bogusławski, E. Brühl, M. Gradstein, S. Helman, M. Kokowski, J. Kon, H. Markusfeld, J. Serednicki, G. Wolski, M. Zborowski, jako członkowie, A. Kanczewski, jako gospodarz. Naczelnikiem Straży był E. Brühl, mając zastępców: R. Kiźlicha i J. Zubrowskiego, oddziałami dowodzili: J. Pączkowski, J. Serednicki, J. Zubrowski, W. Zieliński i M. Waligóra, sekretarzem S. Pawiński.

Straż była wzywana do 34 pożarów, liczebność jej wynosiła 133 członków czynnych i 83 członków rzeczywistych, dochody wynosiły rs. 17,412.11, rozchody rs. 21,285.51, niedobór rs. 3873.40 zaforszował skarbnik H. Markusfeld, majątek Straży wynosi rs. 47,816.15.

W roku sprawozdawczym władze Związku Wszechrosyjskiego nadesłały Strażom w Królestwie projekt utworzenia oddziału Związku Wszechrosyjskiego dla kraju „przywileśńskiego“, rzeczą poszczególnych Straży było przyjąć nadesłany statut i zawiadomić władze w Petersburgu o przystąpieniu do Oddziału Związku, poczem miały być wyznaczone władze oddziału z siedzibą w Warszawie. Krótkozwroczone Straże skwapliwie przyjęły ten projekt, widząc możność rozwoju Straży w tym nowym Związku. Straż nasza oraz sąsiadująca Radomskowska pod światłym kierunkiem, druha Stefana Kosteckiego w utworzeniu Oddziału „przywileśńskiego“ widziała tylko zakusy na polskość Straży, poczuła groźbę zrusyfikowania tych organizacji, które przez moskali ironicznie „wojskiem polskim“ zwane były, a które rzeczywiście w sercu swem widziały się w przyszłości tym wojskiem i z wielkim wysiłkiem swą polskość pielęgnowały.

Bezsprzecznie utworzenie oddziału wpłynęłoby na rozwój, lecz żadną miarą nie za cenę zrusyfikowania Straży.

Gdy jedna z bezsprzecznie bardzo zasłużonych Straży na łamach jedyne go wtedy miesięcznika strażackiego nawoływała Straże do zgłoszenia swego akcesu do Petersburga, myśmy zaproponowali Strażom wystawienie takich warunków, przy których sprawa pogrzebaną zostanie, podstęp nasz się udał. Straże otrzymały od nas projekt odpowiedzi do Petersburga, mianowicie, że bardzo dziękujemy za troskę o nas, radujemy się, że utworzony zostanie oddział Związku dla Polski, statutu jednak nie przyjmujemy, prosimy o urządzenie zjazdu przedstawicieli Straży w Warszawie, na jeździe tym przedyskutujemy statut i dokonamy wyboru władz do oddziału polskiego Związku, gdy nadeszły jednolite odpowiedzi od wszystkich Straży, władze rosyjskie zrozumiały, że na lep nie pójdziemy i w ten sposób utworzeniu pod moskiewskim protektorem związku przeszkodził. Owej Straży a właściwie jej prezesowi oczy się nie otworzyły i w szeregu artykułów w cenzurowanym przez rosyjską cenzurę „Strażaku“ z nami się ostro rozprawił.

Przytaczamy całą naszą akcję uniemożliwienia powstania Związku, jako naszą pracę niepodległościową, zrehabilitowaliśmy się w prędkim czasie w pracy nad powstaniem i rozwojem Związku Flarjańskiego.

W roku sprawozdawczym udało się nam urządzić zawody strażackie. Sądowi na zawodach przewodniczył druha Edward Wagner z Łodzi, sędziowali druhowie: Pruszkowski, Stankiewicz z Nowego Brudna, Troetzer z Pruszkowa, Nell z Aleksandrowa, Balcer z Łowicza, Grąbczewski z Włocławka i Tatarkiewicz z Aleksandrowa, I miejsce zajęła Straż z Czelaździ, II — z Huty „Paulina“, III — z Radomska, IV — z Będzina, V — z fabryki Fitzner i Gamper, VI — z Łaska, VII — z Krzepic, VIII — z Kamińska, IX — z Żarek.

Asystował Zawodom delegat Warszawskiego Towarzystwa Ubezpieczeń od Ognia p. Bolesław Chomicz, zaprawiając się do przyszłej, tak chlubnej i owocnej pracy na polu pożarnictwa ojczystego, po raz pierwszy wystąpił na szerszą arenę druha Tadeusz Brzozowski, w przyszłości zdobywca pierwszej nagrody na zawodach międzynarodowych w Turynie.

W roku 1913 — dochody Straży wynoszą rs. 14,365.52, całkowicie rozchodowane, pożarów było 43, prezyduje Straży St. Jełowicki, członkami Zarządu są: M. Gradstein, A. Kanczewski, H. Markusfeld, M. Kokowski, J. Kon, K. Reklewski i I. Tomczyk, naczelnikiem Straży jest Edward Brühl, mając tychże zastępców i dowódców oddziałowych, członkami honorowymi zostali wybrani: skarbnik Straży Henryk Markusfeld i prezydent m. Częstochowy Jan Głazek. I znów tego roku udało się nam zmylić czujność władz nadzorczych i urządzić w Częstochowie Kursy pożarnicze w dniach 15, 16 i 17 sierpnia. Wielka sala Straży wypełniła się bardzo szczelnie słuchaczami, przybyłymi z bliższych i dalszych miejscowości. Program 1-go dnia był następujący: Słowo wstępne o celu kursów — S. Jełowicki, Rozwój i zadania pożarnictwa krajowego — B. Chomicz, Fizyka i mechanika — E. Stanek, Chemia — S. Oderfeld, O sikawkach — St. Kostecki, O drabinach — E. Brühl, następnie wyjazd

z Dworca wiedeńskiego dla odwiedzenia Straży Ogniowej Huty w Rakowie, po powrocie wspólna wieczerza w Hotelu Angielskim. Program 2-go dnia: O przyrządach ratunkowych i zasposowaniu tychże — S. Kostecki i J. Świdorski, Ratownictwo w razie nieszczęśliwych wypadków — S. Nowak, Obchodzenie się z końmi — M. Baranowicz, Narzędzia burzące z pokazem stosowania ich — J. Pączkowski, następnie wyjazd powozami dla odwiedzenia Straży Huty „Paulina” w Wyczerpach, po powrocie Sygnalizacja elektryczna i telegraf pożarniczy — J. Kolebski, do tego odczytu zbudowana została przez firmę Siemens całkowita stacja. Wieczorem przedstawienie kinematograficzne z tematami tylko pożarniczemi, następnie wspólna wieczerza w kawiarni Jackowskiego. Program 3-go dnia: Różnego rodzaju pożary i gaszenie ich — J. Tuliszkowski, tenże Urządzenie pogotowia strażackiego, Regulamin dla Straży — E. Balcer, zamknięcie kursów, zwiedzanie ukończonych Stacji męki Chrystusowej, Piusa Welońskiego na Jasnej Górze.

Korzystając ze zjazdu uczestników z licznych Straży, wobec przypadającego 50-cio lecia w roku następnym najstarszej w Polsce Straży Kaliskiej, Straż Częstochowska proponowała wspólny dar jubileuszowy dla tej macierzy Straży pod postacią wspaniałego sztandaru, na którym niedopuszczalne godło Orła Białego zastąpić miał wizerunek Królowej Korony Polskiej. Poza uczczeniem Straży Kaliskiej, Straż nasza miała na celu wytrącenie jej z rąk sztandaru, który przewieziony był do Petersburga i otrzymał tam z rąk cara gwóźdź pamiątkowy, co Strażom, mającym za cel walkę o polskość i niepodległość, chluby nie przynosiło, projekt nasz z wielkim aplauzem przyjęty został, spełnienie całego zamierzenia, zebranie funduszków Straży naszej przez Zjazd powierzone zostało.

W tymże roku oddział Straży naszej wyjeżdża na zawody do Łowicza w składzie 18 członków pod dowództwem druha Brühla i zdobywa 1 miejsce wśród 21 Straży, stojących do zawodów.

W tymże roku obejmuje druha Edward Mąkosza kierownictwo orkiestry strażackiej. W roku sprawozdawczym Straż nasza sprawuje służbę podczas poświęcenia Stacji na Jasnej Górze w dniu 31 sierpnia przy jeździe około miliona pątników.

Rok 1914 żadnych zmian w składzie Zarządu i Sztabu nie przynosi, dochody w tym roku wynoszą rs. 10,808.01, wydatki rs. 8,536.43, pozostałość rs. 2,271.58, normalne zajęcia Straży przerywa zbliżająca się wojna europejska, w dniu 1 sierpnia odbywa się posiedzenie Zarządu i Sztabu, na którym postanawia się na wypadek opuszczenia miasta przez władze utworzenia Straży Obywatelskiej dla utrzymania porządku w mieście i zapobieżenia grabieżom, morderstwom i ekscesom. Straż zwołuje na ten jeszcze dzień wieczorem zebranie przedstawicieli ze wszystkich sfer społeczeństwa, przewodnictwo obejmuje ks. kan. Fulman, zapada postanowienie rozpoczęcia czynności, z chwilą opuszczenia miasta przez wojska rosyjskie, do Straży Obywatelskiej mają być przyjmowane osoby, cieszące się zaufaniem oraz za poręczeniem odpowiednich instytucji i towarzystw. Na naczelnika Straży Obywatelskiej powołano Edwarda Brühla, dając mu do pomocy zastępców Jakuba Kona, Jana Serednickiego oraz Leona Jarosza, naczelnika Tow. Gimnastycznego, postanowiono zażądać broni palnej od opuszczającej miasto policji, protokół posiedzenia postanowiono przedstawić do zatwierdzenia komenderującemu generałowi Nowikowowi.

Cały korpus Straży ma być od dnia jutrzejszego w stałym pogotowiu na placu Straży.

Następnego dnia generał Nowikow zatwierdził protokół i opuszczając miasto, pieczę nad miastem, życiem i mieniem mieszkańców powierzył na piśmie Straży Ogniowej, z tą też chwilą rozpoczęto organizowanie Straży Obywatelskiej.

Niezależnie Straż zwołała posiedzenie poważniejszych obywateli, na tem zebraniu wyłoniona została Rada miejska, przyczem magistrat pozostał pod kierunkiem prezydenta Jana Głazka, który do pomocy w kierowaniu Radą powołał Dr. Józefa Marczewskiego.

Rozpoczęło się opuszczanie miasta przez wojsko, niszczenie obiektów kolejowych, podpalenie koszar, składów kolejowych węgla, Straż ratowała zapasy mąki, konserw i paszy w koszarach piechoty, zapasy te zwoziła do siebie, przeważała i policzyła i w następstwie podzieliła pomiędzy organizacje dobroczynne, zatrzymując zapasy też dla siebie, przez długi okres strażacy otrzymywali chleb, wypiekany z tej mąki.

O stłumieniu palącego się węgla mowy być nie mogło, Straż jednak zajęła się, by znaczne ilości węgla mogły być wywiezione dla instytucji, trudniących się doraźną pomocą.

Dnia 3 sierpnia o godz. 7 m. 10 ukazały się na ul. św. Barbary pierwsze pikety strzelców konnych armji niemieckiej, o godz. 7 m. 50 był już znaczny oddział kawalerji niemieckiej na rynku Jasnogórskim, gdzie komendant Brühl wraz z swoimi pomocnikami złożył raport

z pełnionych przez się obowiązków, decyzją niemieckiego komendanta Zollerna służba bezpieczeństwa oddana została w ręce Straży Ogniowej.

Wobec tego, że posłuch mają tylko umundurowani członkowie Straży Obywatelskiej, dla zwalczania grabieży powołano do służby Straże Ogniove huty Raków, Paulina i fabryki Częstochowianka.

Powstaje samorzutnie Sąd Obywatelski Straży Ogniowej, od pierwszej chwili opuszczenia miasta przez władze, ludność ze swemi żalami i skargami zwraca się do Straży, wszelkie skargi trzeba natychmiast załatwić, trzeba słuszne utyskiwania zaspokoić, trzeba ludziom dać satysfakcję, trzeba krzywdy powetować. Sąd w Straży zasiada przez 12 godzin na dobę, zakres działania wciąż się rozszerza, trzeba powołać w skład Sądu miejscowych prawników. Sąd ten działa nader sprawnie, znajduje uznanie Zarządu miasta i władz okupacyjnych i działa długi szereg miesięcy, do czasu zorganizowania się sądownictwa niemieckiego. Straż przeprowadza sprawy, wyroki Straży mają moc prawną i uznawane są przez Sądownictwo polskie.

Straż bierze w opiekę liczne rzesze pracownicze, którym liczni właściciele fabryk drobnego przemysłu zalegają zapłatą zarobków, Straż egzekwuje te należności i wypłaca robotnikom.

W tym że okresie Straż prowadzi kuchnię, z której strażacy otrzymują bezpłatnie posiłek, kuchnia jest czynna do 18 września 1915 roku.

Krótko bardzo istniała Straż Obywatelska, poczem służbę policyjną objęła Straż Ogniowa i pełniła ją całkowicie do końca m-ca października, w tymże czasie utworzona została milicja, lecz i wtedy na pieczy Straży pozostała dzielnica od linii Drogi Żel. W.-W. do rogatek Warszawskiej, Krakowskiej i Zawodziańskiej.

W dniu 15 grudnia postanowiono służbę policyjną pełnioną przez strażaków, utrzymać nadal, mając na celu dostarczenie strażakom, pozbawionym możliwości zarobkowania, choćby najskromniejszego dochodu, mając na względzie, że Straż, jako policja, przynosi mieszkańcom najbiedniejszej dzielnicy pożytek, zapewniając im spokój, bezpieczeństwo i opiekę prawną, przynosi też pożytek miastu, zaoszczędzając pozbawionej dochodów kasie miejskiej wydatków na wysokie pensje policjantów niemieckich, komisarzy, kancelistów, umundurowanie i utrzymanie drugiego lokalu policyjnego.

Na skutek zwrócenia się dyrektora policji niemieckiej do nas o kandydata na pomocnika dyrektora Zarząd i Sztab Straży chcąc, aby posadę objęła osoba, mająca na celu li tylko opiekę nad mieszkańcami, by tę posadę objęła jednostka nieposzlakowana, znająca potrzeby miasta i przez ogół szanowana i zupełnie niezależna, uprosił druha Adama Plebanka, by swą kandydaturę pozwolił wystawić, bowiem w takim razie cała ludność znajdzie w nim opiekę i pomoc oraz obronę przed samowolą niemiecką, druh Plebanek uwzględnia powody, jakie nami kierują i oświadcza gotowość przyjęcia posady do czasu odwołania go przez Straż lub do czasu konieczności z różnych powodów rzucenia tej posady.

Wspominamy tu o służbie druha Plebanka, bo było to poświęceniem się z jego strony dla dobra swych współobywateli.

Straż stanęła do pomocy miejskiemu komitetowi żywnościowemu, dokonując jednodniowego spisu posiadanej w Częstochowie żywności, urządzając u siebie punkt sprzedaży kartofli, Straż też zajęła się sprzedażą ludności brakującej w mieście nafty, w tym celu wyjeżdżał w październiku do Wrocławia po zakup nafty jeden z członków Zarządu.

Rok 1915. Uchwalono nie robić żadnych zmian w składzie Zarządu i Sztabu i nie zwoływać walnego zebrania, gdyż musiałoby się ono odbyć za zezwoleniem władz okupacyjnych, a tych postanowiono wedle możliwości unikać, następnie dla ciągłości pracy w obecnych wyjątkowych warunkach wszelkie zmiany personalne byłyby niepożądane.

W dniu 17 marca Straż na zlecenie magistratu dokonywa jednodniowego spisu ludności m. Częstochowy, spisu po domach dokonali członkowie Straży, obliczenia zaś ostatecznego na zasadzie zebranych danych pp. urzędnicy banków, spis wykazał ludności:

w Częstochowie:	mężczyzn	.	.	28.761	
	kobiet	.	.	34.977	63.738
na Przedmieściach:	mężczyzn	.	.	10.469	
	kobiet	.	.	10.640	21.109
	Ogółem	.	.	.	84.847

koszt tego jednodniowego spisu wyniósł rb. 25.—.

Dla umożliwienia strażakom zarobkowania w czasie, gdy wszystkie zakłady przemysłowe zostały unieruchomione, gdy służba bezpieczeństwa w mieście przeszła w ręce policji niemieckiej, wyjednano strażakom stałe dyżury w magistracie i biurach Deputacji Żywnościowej.

Straż naszą odwiedza świetny pisarz Wacław Sieroszewski, lecz w charakterze żołnierza polskiego, jako sierżant kawalerji, w poszukiwaniu sprzętu dla kawalerji polskiej, Straż chętnie udziela dla kawalerji polskiej dużych ilości siodła, kulbak i innego sprzętu, zdobytego na opuszczających Polskę wojskach rosyjskich.

Po utworzeniu Sądów niemieckich zostaje zlikwidowany Sąd przy Straży Ogniowej. oprócz bardzo wielu spraw, przeprowadzonych w początku istnienia Sądu, przeprowadzono 1854 sprawy, na które pozostają w Straży odpowiednie akta, dochodzenia i wyroki, odpisy tych spraw na żądanie zainteresowanych są tymże wydawane.

W dniu 4 maja odbywa się na nadzwyczajnym posiedzeniu Zarządu i Sztabu obchód 25-lecia pracy druha Jakuba Kona, zostaje on zaszczycony zawieszeniem jego portretu w kancelarji Straży.

W dniu 18 września wobec wyczerpania środków zamyka się kuchnię bezpłatną dla strażaków, najbiedniejsi strażacy otrzymywać będą bilety na obiady w kuchni Doraźnej Pomocy.

Ćwiczenia w Straży prowadzone są regularnie, również wykłady ogólnokształcące.

Przychody w roku sprawozdawczym wynoszą rb. 11.761,31, rozchody rb. 11.486,47, pozostałość na rok następny rb. 274,84.

W roku 1916 Straż pracuje w niezmiennym składzie Zarządu i Sztabu, w m-cu marcu ustępuje ze stanowiska dowódcy pogotowia druh Marjan Waligóra, którego, jako syna obywatela niemieckiego, poszukiwano, aby go wcielić do wojska niemieckiego, staraniem naszym zostaje on umieszczony w Straży Warszawskiej, dowódcą pogotowia zarazem intendentem Straży mianowano druha Leona Tomaszewskiego. Delegacja Straży naszej wizytuje Straż Warszawską i doręcza komendantowi jej Józefowi Tuliszkowskiemu pamiątkowy żeton z M. B. Częstochowską. W roku sprawozdawczym Straż zmienia dystynkcje oraz naramienniki, aby usunąć resztę cech w umundurowaniu, nakazanych przez władze rosyjskie. Straż przez swą delegację bierze udział w Ogólnym Krajowym Zjeździe Straży w Warszawie w dniach 8, 9 i 10 września, na Zjeździe tym druh Kon wygłosił referat „Zabezpieczenie finansowe Straży Ogniowych Ochotniczych.

Dochody w tym roku wyniosły rb. 14.199,57 i zostały niemal całkowicie rozchodowane, gdyż pozostałość na rok następny wynosi rb. 18,45, pożarów 6.

W roku 1917 Zarząd stanowią: S. Jełowicki, jako prezes, A. Kanczewski, J. Nowiński, J. Kon, I. Tomeczyk, H. Markusfeld, M. Kokowski, jako członkowie, E. Brühl, naczelnik Straży, R. Kizlich i J. Żubrowski, jego zastępcy, J. Serebnicki, A. Plebanek, J. Lewandowski, L. Tomaszewski, W. Zieliński, E. Makosza, dowódcy oddziałów, A. Rozenberg, sekretarz. W roku sprawozdawczym obowiązuje nowa waluta, nakazana przez okupantów, marki polskie, dochody wynoszą mrk. 40.971,87, rozchody mrk. 39.381,43, pozostałość na rok następny mrk. 1.590,44, pożarów 20. W dniu 7 lutego umiera zasłużony członek Straży, długoletni naczelnik naszej Straży, członek honorowy, ś. p. Maciej Wolański. W dorocznym święcie św. Florjana poraz pierwszy przyjmuje udział Komenda legionów. Na kursy pożarnicze, jakie urządza Związek Florjański w Warszawie, Straż deleguje druha Juliana Lewandowskiego, który kończy te kursy ze stopniem celującym. Następuje w tym roku zmiana dotychczasowej komendy i musztry na komendę i musztrę legionową. Na walne zgromadzenie Związku Florjańskiego wyjeżdża druh Kon. Straż zwołuje Zjazd Straży powiatu Częstochowskiego dla odbycia zawodów oraz narad nad potrzebami Straży.

W dniu 12 października umiera zasłużony prezes Straży ś. p. Stanisław Jełowicki, na miejsce jego członkowie Zarządu wybierają Jakuba Kona.

W roku 1918 Zarząd stanowią: J. Kon, jako prezes, M. Kokowski, H. Markusfeld, J. Nowiński, A. Kanczewski, I. Tomeczyk, jako członkowie, E. Brühl, jako naczelnik Straży, R. Kizlich i J. Żubrowski, jako zastępcy jego, J. Serebnicki, J. Lewandowski, A. Plebanek, W. Zieliński, L. Tomaszewski i E. Makosza, jako dowódcy oddziałów, L. Zawadzki, jako adiutant. Pożarów w tym roku było 18.

Przychód w roku 1918 wynosił mrk. 123.079,59, rozchód mrk. 120.173,97, pozostałość na rok następny mrk. 2.905,56, pożarów było 18, pomiędzy nimi groźny pożar okupacyjnych baraków wojskowych. Strażacy zostają ubezpieczeni w towarzystwie „Alliance”. Straż uży-

skuje monopol wycieru kominów, angażuje wszystkich czynnych na terenie Częstochowy majstrów kominiarskich, koszaruje ich w wynajętym w sąsiedztwie ze Strażą budynku i rozpoczyna racjonalny, stale nadzorowany wycier kominów, stosując zarazem jak najniższe opłaty; na zasadzie dokonanego spisu stwierdza się, że w mieście jest 28,968 palenisk w większych domach, 1385 małych domów z kilkoma zaledwie paleniskami w każdym oraz 123 pieców piekarskich.

Delegacje Straży przyjmują udział w Zjazdach w Radomsku, gdzie druh Lewandowski przeprowadził lekcję wzorową ćwiczeń gimnastycznych, w Piotrkowie, gdzie druh Kon wygłosił referat „O stosunkach z ubezpieczeniem wzajemnem budowli od ognia w Polsce”, rezultatem tego referatu było powołanie przez obecnego na referacie prezesa B. Chomicza Działu prewencyjnego w tychże ubezpieczeniach, oraz w Lublinie. W dniu 17 października Straż przyjmuje udział w uroczystości Święta Niezależności i Zjednoczenia Ziemi Polskich, w dniach 26 i 27 tegoż miesiąca odbywa się zjazd oficerów strażackich z całego powiatu, na tym zjeździe odbywa się praktyczne przeszkolenie 84 oficerów.

Nadchodzi radosny dzień zakończenia wielkiej wojny i uwolnienia ziemi polskiej z najeźdźców. Już w rannych godzinach dnia 11 listopada zebrano całą Straż na placu, o godzinie 16-ej Straż zajęła obiekty kolejowe, mianowicie dworzec na zewnątrz i wewnątrz, przy wejściu do kasy, perony kolejowe, tarczę obrotową, bloki, magazyny nafty i węgla, przejście ze stacji na ul. Teatralną oraz magazyny towarowe.

W mieście Straż zajęła posterunki przy koszarach na ul. Piotrowskiej, przy magazynach w Malarni, u Mottów i Peltzerów, przy domu „Wielkiego Księcia” oraz w koszarach Zawady, posterunki znoszone były w miarę zgłaszania się do służby zorganizowanych oddziałów P. O. W., w dniu 14 listopada P. O. W. całkowicie objęła wszystkie posterunki, praca Straży odbywała się zgodnie i ściśle z tą organizacją na zasadzie porozumienia na konferencji, która miała miejsce w lokalu Straży, z ramienia Polskiej Organizacji Wojskowej w konferencji udział przyjęli pp.: Malski, Głazek, Święcki i Domański.

Podczas rozbrajania Niemców Straż zdobyła 2 karabiny maszynowe, dużą ilość karabinów ręcznych, dużo różnego materiału wojskowego.

W grudniu opuszcza Częstochowę dowódca pogotowia druh Tomaszewski, na miejsce jego zaangażowany zostaje p. Stanisław Wojciechowski.

W dniu 13 grudnia odbywa się zaprzysiężenie 27 pułku piechoty, zorganizowanego z mieszkańców powiatów Częstochowskiego i Wieluńskiego, pułk ten został zasilony licznymi szeregowcami Straży naszej, Straż przez delegację swoją przyjmuje udział w uroczystości i składa życzenia dla Armji Polskiej w ręce pułkownika Adama Koca.

W celu szczególnego uczczenia Wojska Polskiego nakazano, aby strażacy mundurowi salutowali oficerów polskich.

W roku 1919 Straż miała dochodu mrk. 161.922,12, rozchodu mrk. 161.660,45, pozostałość na rok następny mrk. 261,67, pożarów w tym roku było 31, w Zarządzie zasiadają: J. Kon, jako prezes, M. Kokowski, H. Markusfeld, J. Nowiński, A. Kanczewski, I. Tomczyk, jako członkowie; E. Brühl, jako naczelnik, R. Kizlich i J. Żubrowski, jako zastępcy, J. Sierednicki, J. Lewandowski, A. Plebanek, W. Zieliński, E. Mąkosza i S. Wojciechowski, jako dowódcy oddziałów, L. Zawadzki, jako adjutant. W roku tym odbywają się w Straży naszej kursy dzielnicowe, urządzone przez Związek Florjański, objazdu Straży w powiecie i lustracji oraz przeciwienia tychże podejmuje się druh Lewandowski i pracy tej dokonywa, Straż przyjmuje udział w obchodzie dn. 14 lipca święta narodowego francuskiego, delegacja Straży wyjeżdża do Radomska na poświęcenie sztandaru oraz tablic pamiątkowych założycieli Straży ś. p. Kulskiego i Soczołowskiego. W dniu 9 listopada odbywa się w Częstochowie wielki pochód narodowy oraz nabożeństwo przed szczytem świątyni Jasnogórskiej na pamiątkę wypędzenia Niemców z Polski, urządzeniem uroczystości oraz utrzymaniem porządku zajmuje się Straż nasza. W dniu 23 listopada przyjmujemy wycieczkę Straży z Zagłębia Dąbrowskiego z druhami: Tuliszkowskim, Pachelskim i Wochtmanem na czele. Straż przyjmuje zaproszenie Komitetu Plebiscytu na Śląsku i postanawia udzielić pomocy czynnej Komitetowi w najszerszym zakresie.

W roku 1920 czynny jest tenże Zarząd i Sztab Straży, przychody wynoszą mrk. 832.239,44, rozchody mrk. 798.071,81, pozostałość na rok następny mrk. 34.167,63, Straż była czynna przy 35 pożarach. W dniach 21, 22 i 23 lutego w Straży naszej odbywa się kurs uzupełniający dla oficerów Straży Ogniowych Ochotniczych powiatów: Częstochowskiego, Radomskiego i Wieluńskiego, urządzony przez Związek Florjański. W dniu 25 czerw-

ca przyjmuje na stacji Straż z orkiestrą wycieczkę Ślązaków z Cieszyna, przybywających na wiec protestacyjny przeciw gwałtom, jakim podlegają Polacy ze strony Czechów. 20 maja Straż przyjmuje udział w propagandzie Pożyczki Odrodzenia, Straż w tym dniu w swym kiosku sprzedawała pożyczki za sumę mk. 2.100,000,—. Dnia 27 czerwca odbywają się zawody Straży powiatu Częstochowskiego. Dnia 4 lipca Straż przyjmuje udział w święcie wolności Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Po porozumieniu się z komendantem P. O. W. Malskim postanowiono wydać przechowywaną w Straży broń palną, odebraną Niemcom, miejscowemu garnizonowi, konieczną dla zwiększających się szeregów wojska polskiego.

W początku lipca druha Aleksander Heininger otrzymuje rangę oficerską w Straży naszej.

Wobec groźnego położenia, wynikającego z wojny bolszewickiej, Straż na swym nadzwyczajnym posiedzeniu w dniu 8 lipca postanowiła wziąć w swe ręce utworzenie organizacji, mającej na celu zabezpieczenie miasta i jego mieszkańców przed zakusami bolszewickimi mętów społecznych, w razie powołania całej policji w szeregi wojskowe, zorganizować następnie propagandę wstąpienia do wojska wszystkich zdolnych do noszenia broni, dla realizacji Straż postanowiła zwołać dnia 10 lipca zebranie Zarządu i Rady miejskiej, duchowieństwa, stowarzyszeń, organizacji, związków, prasy i wybitnych obywateli w lokalu swym i wydaje następującą odezwę: Na dzień dzisiejszy t. j. sobotę, dnia 10 b. m., zwołujemy do sali Straży Ogniowej, o godz. 8 wieczorem, zebranie przedstawicieli wszelakich urzędów, instytucji, organizacji, działających w mieście naszym, celem zgłoszenia swego akcesu na wezwanie Naczelnika Państwa oraz rozpoczęcia pracy, do której swych wiernych synów wzywa zagrożona Ojczyzna.

Bezwarunkowego przybycia oczekujemy.

Przy formowaniu armii ochotniczej Straż nasza wcieliła do miejscowego pułku piechoty 2 kompanie strażaków z powiatów Częstochowskiego i Wieluńskiego z druhami Lewandowskim i Mąkoszą na czele.

W dniu 7 listopada Straż obchodzi 49 rocznicę swego założenia i wchodzi w okres 50-tej rocznicy, dla upamiętnienia tej rocznicy Straż wmurowuje w kościele św. Rodziny przy wejściu do zakrystji kroksztyn w stylu gotyckim z figurą klęczącego strażaka, kuty w żelazie i na nim zawieszają dzwonek wagi 16 kg., odlany z metalu po rozbitym przez Niemców dzwone z kościoła św. Zygmunta, dzwonek ten jest Fundacją Straży Ogniowej Ochotniczej w Częstochowie ku Chwale Bożej dla upamiętnienia rozpoczęcia 50-go roku istnienia 5 listopada 1920 roku. Dzwonek uroczystie poświęcony został podczas mszy św. na intencję Straży, dzwonek otrzymał imiona: Jakub Edward.

W roku 1921 Zarząd stanowią: J. Kon, jako prezes, H. Markusfeld, J. Tomczyk, A. Kanczewski, J. Nowiński, M. Kokowski, J. Straub, Dr. J. Marczewski, Naczelnikiem Straży jest E. Brühl, mając zastępców: R. Kizlicha i J. Żubrowskiego, Oddziałami dowodzą: A. Plebanek, J. Serednicki, W. Zieliński, J. Lewandowski, A. Heininger, S. Wojciechowski, adiutantem jest S. Godlewski. Dochody Straży wynoszą mk. 6.497.062,88, rozchody mk. 6.402,375,90, pozostałość na rok następny mk. 94.686,98, Straż wzywana była do 38 pożarów, w dniu 27 stycznia Straż wita swych członków, którzy powrócili z szeregów wojskowych po zwycięskiej wojnie z bolszewikami.

W dniu 31 stycznia umiera długoletni członek czynny Straży, ś. p. Jan Ozgowski, zmarły ze Straży naszej wystąpił przed laty 10-ciu. Straż w związku z położonym zasługom zmarłego, przyjmuje korporacyjnie udział w pogrzebie. W lutym Straż urządza raut z koncertem na powiększenie funduszu plebiscytowego na Górnym Śląsku z dochodem mk. 92.146,50.

Od 1 do 9 marca Straż na skutek zwrócenia się do niej majora Feliksa Nawotnego, byłego Komendanta Straży Krakowskiej, czynnego u nas tak życzliwie w roku 1909, jako sędziego, podczas konkursów Strażackich na wystawie, w myśl rozkazu D. O. Gen. Kielce, urządza przeszkolenie Strażackie dla szeregowców 7 p. a. c., 7 p. a. p., 8 autokolumny, 27 b. zap., Wydziału Gospodarczego, Szpitala Wojskowego i 3 kolumny Zapasowej.

Na skutek wezwania Komitetu Plebiscytowego na Górnym Śląsku, Straż obejmuje dział przyjmowania, rozlokowania, ekspedjowania na Śląsk, odwożenia tamże niedołączonych, zaopatrywania w żywność i środki materialne, praca rozpoczęła się 18 marca i ukończona została 4-go dnia. Praca naszej Straży znalazła pełne uznanie Komitetu Plebiscytowego i odznaczona została nadaniem dyplomu i odznaki honorowej, która została umieszczona na sztandarze, w dniu 21 marca, na skutek radosnej wieści o zwycięstwie polskim na Górnym

Śląsku, Straż przyjmuje udział w wielkiej manifestacji, w pochodzie i nabożeństwie na Jasnej Górze.

Obchód 50-lecia Straży Kaliskiej, jaki z powodu wybuchu wojny nie mógł się odbyć w roku 1914, obchodzony będzie w dniu 15 sierpnia, ustanawia się liczną delegację w składzie druhow: Kona, Brühla, Kizlicha, Serebnickiego, Lewandowskiego, Wojciechowskiego, Zielińskiego, która zawozi Straży Kaliskiej sztandar jubileuszowy ufundowany z inicjatywy naszej Straży ze składek Straży dawnych gubernji: Warszawskiej, Płockiej, Piotrkowskiej, Kieleckiej, Radomskiej i Kaliskiej. W dniu jubileuszu prezes Kon doręczył sztandar prezesowi Straży Kaliskiej wraz z całkowitą historią ufundowania sztandaru, sprawozdaniem zebrania i wydatkowania sum. Straż wyznacza delegację na Zjazd Straży Pożarnych R. P. w Warszawie, odbyć się mający dn. 8 i 9 września. W dniu 14 sierpnia, gdy liczna delegacja nasza bawi na jubileuszu w Kaliszu, nadchodzi smutna wiadomość o śmierci ś. p. Franciszka Ksawerego Spana, zasłużonego naczelnika Straży Piotrkowskiej, ze względu na zasługi ś. p. Franciszka Ksawerego Spana dla pożarnictwa, za jego bojową działalność o polskość Straży, wreszcie za jego służbę w latach młodych w Straży Częstochowskiej, wyznaczona zostaje delegacja na pogrzeb, która też zawozi wieniec dla złożenia na grobie zmarłego.

W dniu 7 października spotyka Straż naszą nowy cios, umiera zasłużony członek honorowy naszej Straży, skarbnik Straży b. p. Henryk Markusfeld, który w szeregu lat otaczał Straż swą opieką i wielką ofiarnością, dla oddania ostatniej posługi zmarłemu wyznaczony zostaje cały Korpus Straży.

Rok sprawozdawczy jest przełomowym dla Straży naszej, decyduje on o przyszłej egzystencji Straży, o utrzymaniu takiego stałego pogotowia, któreby zabezpieczało miasto przed klęską pożarów. Straż uzyskała poparcie prezesa Zrzeszenia Ubezpieczeń prywatnych p. Zygmunta Choromańskiego, w przyszłości 2-go prezesa Głównego Związku Straży Pożarnych R. P. Straż zebrała podpisy Magistratu, Rady miejskiej, właścicieli fabryk, przedstawicieli różnych instytucji na zgodę doliczania do polis ubezpieczeniowych 10 proc. od premji na rzecz Straży naszej.

W dniu 16 października Straż obchodzi uroczystość półwiekowej swej działalności, w przeddzień odbywają się nabożeństwa żałobne w świątyniach wszystkich wyznań za zmarłych członków Straży, wieczorem Straż wyruszyła z pochodniami z przybyłymi gośćmi na czele do gmachu ratusza, gdzie zgromadzonym w komplecie członkom Komitetu Obywatelskiego złożyła podziękowanie za podjęte trudy, celem urządzenia obchodu 50-ej rocznicy Straży; wieczorem Zarząd i Sztab Straży podejmował przybyłych gości wieczorą w restauracji „Cristal“.

Następnego dnia o 9-ej rano zebrali się wszyscy przybyli przedstawiciele Straży z różnych organizacji w liczbie przeszło sto osób na placu Straży, powitał gości w imieniu Komitetu obchodu dr. Stanisław Nowak. Następnie powołano na honorowego Komendanta uroczystości druha Wincentego Pawłowskiego, ogniomistrza Straży Kaliskiej, jedyne go świadka powstania Straży naszej w roku 1871 i uczestnika uroczystości jej poświęcenia. Pod dowództwem druha W. Pawłowskiego wyruszono na Jasną Górę, gdzie w kaplicy M. B. Częstochowskiej J. E. ks. biskup Władysław Krynicki w asystencji O. O. Paulinów i przybyłych dawnych kapelanów: ks. Mężnickiego z Rajska i ks. Krajewskiego z Zawad, odprawił uroczystą Mszę świętą, w czasie której pienia religijne wykonał chór „Lutni“. W serdecznym przemówieniu od ołtarza J. E. Ks. Biskup przypomniał, jako przed kilkunastu laty przypadło w udziale Straży Częstochowskiej bronić klasztoru Jasnogórskiego od zniszczenia przed wynikłym pożarem, który strawił tylko wieżę klasztorną. Zwrócił następnie J. E. ks. biskup Krynicki specjalną uwagę na to, iż Straż Częstochowska była przez lat pięćdziesiąt krzewicielką idei pożarnictwa w całym kraju, biorąc bowiem zawsze udział w uroczystościach religijnych na Jasnej Górze, była ona dla przybywających licznie pątników z całej Polski wzorem organizacji obywatelskiej, przez naśladowanie której powstała niejedna ochotnicza Straż pożarna.

Po powrocie na plac Straży przemówił prezes Straży J. Kon, składając gościom podziękowanie za liczne przybycie. Zabrał następnie głos prezydent m. Częstochowy Dr. J. Marczewski, który podniósł zasługi Straży, wręczył imieniem Zarządu miasta Dyplom uznania, udekorował sztandar wstęgami jubileuszowymi oraz odsłonił tablicę pamiątkową, umieszczoną w gmach Straży ku czci założycieli Straży: ś. p. Juliana Fuchsa, Teodora Łagodzińskiego i Franciszka Rychlickiego. Następnie delegat Związku Florjańskiego druh S. Waligórski doręczył dyplom uznania oraz Złoty Znak Związku dla Straży naszej. Z kolei delegat Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych p. K. Wyszacki zabrał głos w imieniu tej instytu-

cji i doręczył Dyplom uznania i gwóźdź do sztandaru. W dalszym ciągu, wręczając adresy i dyplomy oraz gwoździe do sztandaru przemawiali liczni delegaci różnych Straży oraz Stowarzyszeń i organizacji miejscowych. Druhowie Kon i Brühl, otrzymali od Związku Florjańskiego Dyplomy uznania, poszczególni członkowie Straży otrzymali znaki za usługę lat.

Nastąpił obiad w sali Straży o bardzo serdecznym nastroju, podczas obiadu stronę gospodarczą oraz usługę spełniały honorowo panie z instytucji społecznych.

W dniu 13 listopada Straż przyjmuje udział w uroczystości poświęcenia sztandaru 27 p. p., przyczem Straż wbija w drzewce sztandaru gwóźdź z emblematami Straży i napisem: „Od Straży Ogniowej Ochotniczej w Częstochowie”.

W roku 1922 w składzie Zarządu i Sztabu zmiany nie następują, Straż jest czynną przy 26 pożarach, dochody Straży wynoszą mrk. 25.617.244,53, rozchody wynoszą mrk. 25.414.743,40, pozostałość na rok następny mrk. 199.501,13. W roku tym, po raz pierwszy urządza Redudę na dochód Straży, w kwietniu opuszcza Częstochowę długoletni członek Straży, prezes Sądu Okręgowego, p. Mieczysław Kokowski, udając się na wyższe stanowisko w Stolicy, Straż organizuje wieczór pożegnalny, w którym przyjmują udział przedstawiciele całego społeczeństwa miejscowego i okolicznego. W maju wyjeżdża delegacja na obchód 50-lecia Straży w Wieliczce, zawożąc gwóźdź do sztandaru. Zapada uchwała zmiany komendy i musztry na komendę i musztrę wojskową. W dniu 26 czerwca Straż przyjmuje udział w złączeniu Śląska z Macierzą, wkraczając wraz z wojskiem przez Herby do Lublińca, przywożąc z sobą żelazny słup graniczny, który zostaje wkopany przy wejściu na plac Straży.

Straż przyjmuje udział w uroczystościach przyłączenia Śląska, urządzonych na terenie Częstochowy w dn. 15 lipca, delegaci Straży wyjeżdżają w specjalnym pociągu z Warszawy z przedstawicielami rządu, sejmu i społeczeństwa w dniu 16 lipca do Katowic na dalszy ciąg uroczystości Śląskich. Dnia 8 września Straż urządza popisy, podczas wystawy rolniczej w Częstochowie.

W roku 1923 Zarząd stanowią: J. Kon, jako prezes, A. Kanczewski, J. Nowiński, J. Straub, I. Tomczyk, Dr. J. Marczewski, jako członkowie. Sztab Straży: E. Brühl, jako Komendant, R. Kizlich i J. Zubrowski, jako zastępcy, A. Plebanek, J. Lewandowski, J. Serednicki, W. Zieliński, A. Heininger, S. Wojciechowski, E. Mąkosza, jako dowódcy Oddziałowi i S. Godlewski, jako adjutant.

W m-cu marcu Związek Florjański urządza pod kierunkiem druha Pachelskiego kursy uzupełniające dla oficerów strażackich pow. Częstochowskiego, w kursach tych przyjmuje udział Sztab naszej Straży. Powstaje w Warszawie Kasa Strażacka, w której zostają natchmianst ubezpieczeni członkowie naszej Straży.

W dniu 2 maja w przejeździe do Warszawy wstępuje do Częstochowy na Jasną Górę Marszałek Francji i Polski, pogromca tentonów, Ferdynand Foch, Straż przyjmuje udział w Komitecie przyjęcia, w dniu przyjazdu Marszałka do Częstochowy, Straż wystawia wartę honorową z orkiestrą i sztandarem u bramy Lubomirskich na Jasnej Górze oraz pilnuje porządku podczas pobytu Marszałka w murach Jasnogórskich. W dniach 29 i 30 czerwca Straż przez swych delegatów przyjmuje udział w Zjeździe Straży w Piotrkowie.

W dniu 15 sierpnia przybywa do Częstochowy z pielgrzymką na Jasną Górę Prezydent Rzeczypospolitej Stanisław Wojciechowski, w towarzystwie J. Em. Kardynała Kakowskiego, witany na dworcu przez J. E. Ks. Biskupa Zdzitowieckiego, Krynickiego, władze państwowe, wojskowe i miejskie. Po przyjęciu raportu od dowódzającego kompanią honorową, uformowała się procesja na Jasną Górę z orkiestrą Straży naszej na czele. Podczas wyjazdu p. Prezydenta z Częstochowy Straż wystawiła na peronie dworca kolejowego wartę honorową z sztandarem i orkiestrą. W październiku urządzono kwestę uliczną na rzecz Straży z dochodem mrk. 32.630,440. Straż przyjmuje udział w 40-leciu Straży Radomskiej przez wysłanie delegacji.

W dniu 31 grudnia ginie śmiercią tragiczną ugodzony kulą zbrodniczą zastępca naczelnika Straży ś. p. Józef Zubrowski.

Dochody w tym roku wynoszą mrk. 1.689.542.483,39, rozchody mrk. 1.687.754.004.—, pozostałość na rok następny mrk. 1.788.483,39, pożarów było 23.

Rok 1924 Straż rozpoczyna działalność swą nadzwyczajnem posiedzeniem w dniu 1 stycznia ku czci ś. p. Józefa Zubrowskiego. Zmarły wstąpił do Straży naszej w roku 1892, jako szeregowiec i dosłużył się rangi zastępcy naczelnika Straży, na posiedzeniu ustala się porządek pogrzebu oraz na znak żałoby zawiesza się ćwiczenia Straży na 1 tydzień. W za-

rzędzie żadne zmiany nie następują, w Sztapie stanowiska drugiego zastępcy naczelnika Straży nie obsadzono. Straż w początku roku występuje do Zarządu miasta o umieszczenie subsydjum dla Straży w budżecie swym i otrzymuje od prezydenta miasta Dr. J. Marczewskiego przyrzeczenie uwzględnienia tego subsydjum w budżecie miasta. Wprowadzony zostaje, jako obowiązujący dla Straży naszej Statut, zarejestrowany w Województwie dnia 1 maja 1922 roku L. Pr. 2807-III pod Nr. 163. Wobec zdekompletowania Komisji rewizyjnej w dniu 12 stycznia wybrani zostają dla sprawdzenia rachunków i sprawozdania kasowego p. p. Feliks Ebert, Ludomir Nieprzecki i Klemens Grzywiński. Doroczna reduta urządzona 2 lutego, daje dochodu sześć miliardów sto cztery miliony trzysta sześćdziesiąt tysięcy marek. W dniu 12 lutego umiera w Będzinie ś. p. Roman Prokopowicz b. naczelnik Straży naszej, odbywają się w Straży naszej 4-dniowe kursy pożarnicze, urządzone przez Związek Florjański. Umiera b. naczelnik naszej Straży ś. p. Edward Ditrich. Dnia 12 kwietnia wyjeżdża delegacja naszej Straży na pogrzeb ś. p. Wawrzyńca Kamińskiego, Ludwika Bogusza i Klemensa Waszerlinga członków czynnych Straży Łódzkiej, którzy zginęli bohaterską śmiercią podczas pożaru w Łodzi. Na 50-lecie Straży Kieleckiej wyjeżdża w maju delegacja naszej Straży.

W dniu 1 maja Straż przyjmuje udział w uroczystości dekorowania przez p. wojewodę Manteuffla p. prezydenta Dr. J. Marczewskiego orderem Krzyża oficerskiego Polski Odrodzonej. W dniu 23 czerwca wyjeżdża delegacja do Kielec na zebranie organizacyjne Związku Wojewódzkiego, na zebraniu tem prezes naszej Straży druż. Kon. zostaje wybrany prezesem Związku Straży Pożarnych woj. Kieleckiego. Udaje się delegacja do Warszawy na odbywający się 15, 16 i 17 sierpnia Zjazd Ogólno-Krajowy Straży Pożarnych. W dniu 7 września delegacja nasza bierze udział w obchodzie 50-lecia zaprzyjaźnionej Straży Włocławskiej. W dniach 5—12 października odbywa się kwesta pod hasłem: „Społeczeństwo-Strażakowi”, która przysparza Związkowi Głównemu i Wojewódzkiemu zł. 729.52, Straży naszej zł. 486.35.

W dniu 25 października przewożone są przez Częstochowę zwłoki duchowego hetmana Polski ś. p. Henryka Sienkiewicza w drodze z ziemi szwajcarskiej do Stolicy Państwa. Pociąg zatrzyma się w Częstochowie przez 2 godziny, trumna ze szczątkami wielkiego pisarza przewieziona będzie w uroczystym pochodzie na Jasną Górę, gdzie odprawione zostaną modły żałobne, poczem trumna powróci na dworzec kolejowy i nastąpi odjazd do Warszawy. utworzony zostaje specjalny komitet, do którego wchodzi nasi delegaci, utrzymanie porządku oddane zostaje naszej Straży, która do pomocy wzywa liczne Straże z powiatu. Do przyjęcia zwłok w Katowicach imieniem Komitetu Częstochowskiego i przywiezienie do Częstochowy delegowany zostaje druż. Kon. Uroczystość oddania czci śmiertelnym szczątkom Wielkiego Pisarza wypadła imponująco, porządek był wzorowo utrzymany.

W grudniu Straż urządza stałe szkolenie Korpusu Straży w zakresie wojskowym, władze wojskowe wyznaczają do prowadzenia szkolenia oficera instrukcyjnego oraz sierżanta.

Dochody roku 1924 wyniosły zł. 70.563,05, rozchody zł. 68.591,15, pozostałość na rok następny zł. 1.971,90, Straż w ciągu roku wzywana była do 29 pożarów.

W roku 1925 powołani zostali do Zarządu Dr. L. Batawia, E. Brühl, J. Kon, L. Nieprzecki, A. Plebanek, J. Straub, Dr. J. Marczewski, i A. Heininger, na zastępców K. Włosiński, J. Lewandowski i W. Zieliński, do Komisji rewizyjnej F. Ebert, S. Godlewski i K. Grzywiński, na naczelnika Straży R. Kizlich, na zastępcę jego J. Sierednicki. Zarząd z pośród siebie wybrał na prezesa J. Kona, na wice-prezesa A. Plebanka, na sekretarza L. Nieprzeckiego, na skarbnika K. Włosińskiego, na gospodarza J. Strauba. Dowódcami Oddziałów są: A. Plebanek, S. Godlewski, J. Lewandowski, W. Zieliński, A. Heininger, S. Wojciechowski, E. Mąkosza, adjutantem A. Straub. W dniu 12 kwietnia umiera długoletni członek naszej Straży ś. p. Adam Kanczewski, który od roku 1897 pracował nadzwyczaj wybitnie dla Straży naszej. Straż in corpore przyjmuje udział w pogrzebie członka o wielkiej prawości, człowieka o szlachetnym sercu, wiernego i oddanego Straży przyjaciela.

Z zapoczątkowania Zjednoczenia Polskich Stowarzyszeń w Warszawie odbył się dnia 3 maja zjazd różnych organizacji polskich ze sztandarami na uroczysty obchód ustanowionego święta Królowej Korony Polskiej. Dla urządzenia obchodu prezydent m. Częstochowy zwołał w Radzie miejskiej posiedzenie wszystkich organizacji miejskich, powstał Komitet, na przewodniczącego powołany został druż. Kon. Nabożeństwo odbyło się przed szczytowym ołtarzem na Jasnej Górze, dokąd podażyły w pochodzie zebrane na Rynku Nowym bardzo liczne rzesze z kilkuset sztandarami, liczne delegacje strażackie szły pod komendą druha Przyjałkowskiego z Radomia. Każdy z przybyłych s z t a n d a r ó w otrzymał pamiątkowy

gwóźdź, ofiarowany przez Ojca św. Dnia 10 maja wraz z uroczystością św. Florjana bardzo uroczystie obchodzone było 25-lecie służby druha Edwarda Brühla, opuszczającego Częstochowę dla objęcia wyższego stanowiska w innej miejscowości. Druh Brühl udekorowany został Złotym Znakiem Gł. Związku Straży Pożarnych R. P., od Korpusu Straży otrzymuje figurę brązową i zostaje podejmowany bankietem przy licznych udziałach przedstawicieli społeczeństwa miejscowego. W czerwcu Straż wysyła licznych strażaków do obozu przysposobienia wojskowego, obóz potrwa 42 dni. 28 i 29 czerwca delegacja Straży przyjmuje udział w 50-leciu Straży w Królewskiej Hucie, dnia 1, 2 i 3 sierpnia delegacja nasza jest na 50-leciu Straży Katowickiej. Druh Lewandowski odbywa 2 miesięczną lustrację Straży powiatu Częstochowskiego, druh Małocha 6-cio tygodniową lustrację orkiestr strażackich w wojew. Kieleckim. Na kursy pożarnicze w Katowicach wysłany zostaje druh Wojciechowski. Straż przyjmuje u siebie wycieczkę Sokolstwa Polskiego z Ameryki. 15 sierpnia zwołane zostają do Częstochowy Straże z województwa Kieleckiego dla odbycia Zawodów Wojewódzkich, Straż nasza udziela czynnej pomocy przy urządzeniu tych zawodów. W dniu 6 września delegacja nasza wyjeżdża na poświęcenie sztandaru Straży Lublinieckiej.

W dniu 11 października drużyna strażacka w składzie 13 ludzi, jako przysposobienie wojskowe, bierze udział w marszu drużynowym, uzyskując od dowództwa 27 p. p. dyplom i nagrodę w postaci sztucera.

W pięcioboju o mistrzostwo obwodowe, do którego stanął Sokół, Strzelec, Harce-re i Straż nasza, nagrodę pierwszą zdobywa Strażak Woszczyna.

6, 7 i 8 grudnia odbywają się 3 dniowe kursy oficerskie w naszej Straży, podczas których wykłada pułkownik Feliks Nowotny b. komendant Straży Krakowskiej.

W roku sprawozdawczym dochody wynoszą zł. 59.283,05, rozchody zł. 58.960,87, pozostałość na rok następny zł. 322,18, Straż wzywana jest do 26 pożarów.

W roku 1926 urzęduje Zarząd i Sztab, jak w roku poprzednim, dochody wynoszą zł. 107.818,58, rozchody zł. 105.948,54, pozostałość na rok następny zł. 1.870,04, Straż jest czynną przy 26 pożarach.

Na zaproszenie Komitetu przyjęcia Ks. biskupa nowo utworzonej diecezji Częstochowskiej, Straż podejmuje się utrzymania porządku tak podczas przyjazdu J. E. Ks. biskupa Teodora Kubiny dnia 31 stycznia, jak i podczas konsekracji i ingresu dn. 2 lutego. W składzie Komitetu przyjęcia wyjeżdża do Katowic druh Kon, który towarzyszyć będzie Jego Ekscelencji w drodze do Częstochowy.

Dnia 14 lutego odbędzie się w sali naszej akademii papieskiej, na którą przybędzie nowy biskup Częstochowski Dr. Kubina, którego postanowiono witać wystawieniem warty honorowej z orkiestrą. Straż otrzymuje zawiadomienie o śmierci ś. p. Wincentego Bojańczyka, zasłużonego członka Straży Włocławskiej, Straż nasza wysyła depeczę kondolacyjną oraz wieniec, na pogrzeb dyrektora Straży Katowickiej, ś. p. Kunzego, wyjeżdża delegacja. Na kursy strażackie, urządzone w Kielcach dnia 14 marca wyjeżdżają druhowie: Kizlich i Serednicki.

Zapada uchwała zbierania funduszy na rozpoczęcie automobilizacji Straży, sporządzeniem projektów ma się zająć druh A. Straub.

Dnia 31 maja postanowiono przeprowadzić lustrację urządzeń przeciwpożarowych na Jasnej Górze oraz delegować druhowa Lewandowskiego i Wojciechowskiego dla zapoznania się z takimi urządzeniami na Wawelu.

Dnia 21 czerwca druh Serednicki zdaje sprawę z lustracji, dokonanej na Jasnej Górze, przyczem opracowany zostaje plan obrony w razie pożaru.

Ustanawia się delegacja do Komitetu obchodu 150-lecia niepodległości Stanów Zjednoczonych. Wyznaczone zostają delegacje na Zlot Sokoła, na okręgowy Zjazd Straży w Piotrkowie, na 25-lecie Straży w Jędrzejowie. Na zalecenie Głównego Związku wyznacza się licniejszą delegację na obchód 50-lecia Straży w Tarnowskich Górach.

Dnia 10 lipca Straż wita u siebie prezesa Gł. Związku Straży Pożarnych. Straż przeprowadza lustrację baraków miejskich i występuje z projektem zabezpieczenia ogniowego. Wyznacza się delegacje na Zawody w Radomsku oraz jubileusz 50-lecia Straży w Łodzi.

Straż nasza przyjmuje udział w urządzeniu Zawodów Okręgowych w dn. 29 czerwca, urządza u siebie skromną wieczerzę w przeddzień zawodów dla przybyłych gości.

Orkiestra Straży naszej zdobywa na konkursie wojewódzkim orkiestr strażackich 1 nagrodę, otrzymując 56 punktów na 60 możliwych.

Dnia 24 października odbywa się poświęcenie pierwszego samochodu strażackiego. Na zawodach międzyoddziałowych zdobywa nagrodę przechodnią Oddział I pod komendą druha Plebanka.

W celu dalszej automobilizacji Straż zakupuje w D. O. K. Kraków 2 podwozia ciężarowe Vomag, na których zmontowane zostaną zbiorniki do wody, zapada również uchwała nabycia sikawki motorowej Rozenbauera.

W roku 1927 żadnych zmian w składzie Zarządu i Sztabu Straży няма, dochody wyniosły zł. 139.483,11, rozchody zł. 138.095,05, pozostałość na rok następny zł. 1.388,08, Straż wzywana była do 55 pożarów. Straż obchodzi 25-lecie służby druha Zielińskiego. Straż nabywa podwozie Fordowskie, na którym buduje nadwozie, jako pogotowie strażackie do umieszczenia na niem sikawki motorowej, Straż otrzymuje od firmy W. Brass i Synowie samochód ciężarowy Manesman Mulag, na którym zostanie umieszczony zbiornik do wody.

Dnia 9 maja Straż wita przybyłą z Ameryki wycieczkę Polaków. Dnia 12 czerwca po Mszy św. na Jasnej Górze odbyła się dekoracja Złotym Znakiem Związku druha Kona przez przybyłego z Warszawy prezesa Gł. Związku Z. Choromańskiego oraz bankiet składkowy w sali Straży przy bardzo licznym udziale. Jednocześnie tegoż dnia odbyło się poświęcenie zbudowanych samochodów strażackich.

Na posiedzeniu dn. 13 czerwca postanowiono złożyć redaktorowi Pagowskiemu wyrazy uznania i podziękowania za artykuł w Nr. 20 „Przeglądu” „Ilość i treść”, na skutek słabego wystąpienia jednego z zawodowych naczelników Straży, który nas ochotników uważa za bezwartościową ilość a nieliczną garstkę zawodowych za pełnowartościową treść. Na III Ogólnopolski Zjazd Straży Pożarnych w dn. 26—29 czerwca wyjeżdża liczna delegacja, która zabiera różne eksponaty dla zasilenia wystawy pożarniczej.

W dniu 7 sierpnia delegacja Straży przyjmuje udział w obchodzie 25-lecia Straży Rakowskiej, następnie nasze delegacje wyjeżdżają na 50-lecie Straży w Radomiu dn. 14 i 15 sierpnia, na 50-lecie Straży w Tomaszowie Maz. dn. 21 sierpnia.

Dnia 17 sierpnia umiera prezes rady Związku Straży woj. Kieleckiego wojewoda ś. p. Ignacy Manteufel, na pogrzeb wyjeżdża do Kielc liczna delegacja, do Warszawy odprowadza zwłoki prezes Kon i uczestniczy tam w pogrzebie.

Na zawody Związku woj. Warszawskiego wyjeżdża na dzień 28 sierpnia liczna delegacja Straży naszej. W dniu 18 września Straż przyjmuje udział w Dniu Śląskim, w dn. 25 września w 50-cio leciu Straży Wieluńskiej. Straż uzyskuje poważną ofiarę P. Z. U. W. na budowę pogotowia samodowego.

Dnia 29 września przejeżdżał przez Częstochowę do Krakowa Prezydent Rzeczypospolitej, Straż wystawiła kompanię honorową ze sztandarem i orkiestrą.

Dnia 1 i 2 odbyły się wielkie manewry P. W. pod Olsztynem, urządzone przez Związek Okręgowy, w szeregach znalazło się około 2000 strażaków, Straż nasza wystawiła specjalny pluton.

Na zawodach międzyoddziałowych nagrodę przechodnią zdobywa oddział V pod wodzą druha Heiningera. W dniu 15 listopada wybucha groźny pożar fabryki zapalek, dzięki energicznemu ratunkowi Straży ocalały wszystkie maszyny. Straż zamawia drugą sikawkę motorową Rozenbauera.

Dnia 18 grudnia Komisja w składzie druha Obidowicza, Komendanta Straży Rakowskiej, Milewskiego, Komendanta Straży Bydgoskiej, inż. arch. Fijałkowskiego oraz całego Sztabu Straży Częstochowskiej i prezesa Kona w ciągu kilku godzin badała stan bezpieczeństwa pożarowego na Jasnej Górze i przedstawiła odpowiednie wnioski doraźnych środków zabezpieczenia na piśmie Ojcu Generałowi ks. Markiewiczowi zaraz dnia następnego.

W roku 1928 urzęduje ten sam Zarząd oraz Sztab Straży, pożarów w roku sprawozdawczym było 81, dochody wyniosły zł. 160.311,07, rozchody zł. 155.949,85, pozostałość na rok następny zł. 4.361,22, inwentarz Straży przedstawiał wartość zł. 325,338,70. Straż postanawia sprzedać zbudowane pogotowie na podwoziu Forda i nabyć 2 podwozia Chevrolet dla zbudowania 2-ch jednakowych pogotowi, robotę postanowiono powierzyć firmie Potempy w Katowicach.

Postanowiono sprzedać konie oraz narzędzia do pociągu konnego. W dniu 13 maja odbyło się poświęcenie nowych samochodów strażackich, połączone z dorocznym obchodem św. Florjana, uroczystość uświetnili swą obecnością p. wojewoda Korsak oraz prezes P. Z. U. W. prof. Łazowski, jak i liczni przedstawiciele miejscowych władz państwowych, wojсковych i miejskich, jako też Zarząd Związku Wojewódzkiego.

W dniach 7, 8 i 9 września odbywał się w Częstochowie Kongres Eucharystyczny, utrzymanie porządku w świątyniach Jasnogórskiej i Katedralnej i wielki pochód wieczorem na wałach Jasnogórskich, następnego dnia z Jasnej Góry do Katedry, całkowicie włożone były na barki Straży.

W dniu 9 października w powrocie z Warszawy do swej ojczyzny, przybył do Częstochowy wszechświatowej sławy chór Glasbene Matice z Jugosławii, z Lublany, z profesorem Ilesiczem, przyjacielem naszej Straży na czele, Straż zajęła się przyjęciem chóru obiadem, zawiezieniem na Jasną Górę, urządzeniem popołudniowego koncertu i odwiezieniem na kolej.

W roku 1929 walne zgromadzenie powołuje Zarząd w składzie druhow: Kona, Włosińskiego, Widery, Grzywińskiego, Heiningera, Plebanka, Liona i Gorzelaka, wybrani dzielą się mandatami, na prezesa wybrany zostaje druh Kon, wice-prezesa druh Plebanek, skarbnika druh Włosiński, sekretarza druh Widera, do Komisji rewizyjnej wybrani zostają F. Ebert, S. Godlewski i Z. Lubczyński, na naczelnika Straży wybrany zostaje druh Brühl, na zastępcę druh Kizlich.

Na posiedzeniu dn. 25 kwietnia zapada uchwała, że naczelnikiem Straży może być osoba zamieszkała w Częstochowie, a nie w Łodzi, dla tego powołać należy na naczelnika osobę, która po druhu Brühlu otrzymała największą ilość głosów, a więc druha Jana Serednickiego, który te czynności w zastępstwie druha Kizlicha przez ostatnie 3 lata faktycznie spełniał, wobec takiej uchwały druh Brühl zrzeka się mandatu i na jego miejsce wchodzi druh Serednicki.

Wobec nieobjęcia przez druha Kizlicha mandatu zastępcy naczelnika, miejsce jego zajął druh Lewandowski, który po nim otrzymał największą ilość głosów.

Dnia 13 czerwca wyjeżdża do Poznania drużyna, która ma stanąć do zawodów w grupie 1-szej t. j. miast wielkich, Straży naszej wypadają ćwiczenia podczas nagłej burzy z ulewą i piorunami, pomimo wykonania ćwiczeń bez jednego punktu ujemnego różnica czasu kilku sekund decyduje, że Straż nasza nie zajmuje 1-go należnego jej miejsca.

Z okazji 10-cio lecia powstania 27 pułku piechoty Straż urządza w przeddzień uroczystości t. j. 15 lipca capstrzyk z pochodniami ku czci 27 p. p., następnego dnia bierze udział w nabożeństwie na Jasnej Górze, w defiladzie i składa adres pułkowi.

W dniu 17 lipca Straż przyjmuje u siebie wycieczkę maturzystek jugosłowiańskich z Zagrzebia, w dniu 17 lipca, wydany przez Straż obiad zaszczyca swą obecnością J. E. ks. biskup Dr. T. Kubina.

Straż wobec zupełnego zniszczenia chorągwi kościelnej, fundowanej przez ś. p. Florjana Kieslicha, decyduje ze składek pomiędzy sobą sprawienie nowej chorągwi, która będzie towarzyszyć ślubom i pogrzebom strażackim, poświęcenie nowej chorągwi odbyło się dnia 10 listopada, w tym że dniu ku uczczeniu zasług dla naszej Straży zawieszono zostają w sali posiedzeń portrety druha Edwarda Wagnera oraz ś. p. Florjana Kieslicha, Władysława Małkowskiego i Franciszka Ksawerego Spana.

Dochody w roku 1929 wynoszą zł. 96.771,78, rozchody zł. 93.932,99, pozostałość na rok następny zł. 2.838,79, Straż wyjeżdżała do 92 pożarów.

W roku 1930 Zarząd stanowią: J. Kon, jako prezes, A. Plebanek, K. Włosiński, Z. Widera, K. Grzywiński, A. Heininger, P. Lion i M. Gorzelak, jako członkowie, F. Ebert, S. Godlewski i Z. Lubczyński, jako członkowie Komisji rewizyjnej, J. Serednicki, jako naczelnik Straży, J. Lewandowski, jego zastępca, A. Łęgiewski, jako adjutant, A. Plebanek, S. Godlewski, T. Bogusławski, W. Zieliński, A. Heininger, S. Wojciechowski, E. Mąkosza i A. Straub, jako dowódcy oddziałowi, R. Balle i R. Stępiński, jako aspiranci.

Dochody Straży wynoszą zł. 115.112,52, rozchody zł. 107.159,97, pozostałość na rok następny zł. 7.952,55, Straż była wzywana do do gaszenia 59 pożarów. Od 17 do 25 lutego odbywają się w Straży naszej kursy pożarnicze dla oficerów Straży powiatu Częstochowskiego. 25 lutego Straż przyjmuje udział w uroczystości przyłączenia morza do Polski. Postanawia się zakupić sprzęt do prowadzenia ćwiczeń gimnastycznych oraz gier sportowych. W dniu 27 kwietnia przyjeżdża na Jasną Górę Prezydent Rzeczypospolitej Ignacy Mościcki, Straż nasza powołana zostaje do utrzymania porządku i kierowania całą uroczystością, u wylotu z II alei na plac ratusza Straż wystawia bramę tryumfalną z napisem i transparentem: „Czołem Najdostojniejszemu Gościu w Częstochowie p. wojewoda Paciorkowski składa prezesowi Konowi podziękowanie dla Straży. W dniu 18 maja Straż uczestniczy w obchodzie 10-lecia pracy p. Kaz. Kühna na stanowisku Starosty Częstochowskiego.

W dniu 29 maja Straż nasza uczestniczy w 50-cio leciu Straży w Gostyninie, uświetnionem obecnością na uroczystości p. Prezydenta Rzeczypospolitej, podczas uroczystości odbywają się zawody Straży z całego powiatu. Urządzone zostają kursy szoferskie dla oficerów naszej Straży. 19 października Straż przyjmuje udział i utrzymuje porządek podczas pogrzebu ś. p. Komisarza Rejowskiego, Furmańczyka i Mołdy, urzędników Kasy Chorych, ofiar fanatycznego partyjnego mordu. Straż otrzymuje od druha Grzywińskiego dar w postaci 4 fanfar. Zapada uchwała wymarszu w dniu Zaduszek całego Korpusu na cmentarz, odwiedzenie grobów poległych i zmarłych członków Straży, składanie na grobach ich wieńców i zapalanie świateł.

W roku 1931 mianowany zostaje Ignacy Dyga zastępcą dowódcy I oddziału, Straż postanawia dla uczczenia 60-cj rocznicy powstania naszej Straży, jako też dla powiększenia bojowej gotowości Straży, sprawić samochód pogotowie z sikawką przenośną, Straż nabywa podwozie Citroen oraz sikawkę motorową Magirusa Goliath II, budowę nadwozia powierza Składnicy Straży Pożarnych. W dniu 26 maja umiera długoletni członek czynny Straży, ostatnio strażak pogotowia ś. p. Michał Nowakowski, ze względu na zasługi zmarłego w pogrzebie jego bierze udział cały Korpus Straży. Straż wysyła delegację na obchód 50-lecia Straży w Skierniewicach. Straż przyjmuje udział w 25-leciu Kapłaństwa J. E. Ks. Biskupa Dr. Kubiny i zajmuje się zbiórką na ufundowanie witrażu w Katedrze, jako daru jubileuszowego od Straży Djecezji Częstochowskiej. W dniu 7 grudnia umiera w Łodzi zasłużony dla pożarnictwa ś. p. Edward Wagner, ongi szeregowiec naszej Straży, na pogrzeb wyjeżdża od Straży naszej delegacja. Straż urządza bibliotekę dla swych członków, biblioteka powstaje z darów Banku Ludowego oraz druhów J. Kona i J. Strauba.

W powyższej monografii nie umieściliśmy, że Straż corocznie urządza obchód wielkanocny, podczas którego odbywa się dzielenie jajkiem święconem i składanie życzeń, nie umieściliśmy dorocznego obchodu św. Florjana, udziału Straży w procesjach Bożego Ciała w parafjach św. Zygmunta i św. Rodziny, w niedzielę zaś po Bożem Ciele w takiejże procesji na Jasnej Górze, a w oktawę w parafii św. Barbary, podczas tych procesji utrzymanie porządku spoczywa całkowicie na barkach Straży, nie umieściliśmy obchodów, w których Straż przyjmuje czynny udział, jako to w dniu imienin Marszałka Piłsudskiego, w dniu święta narodowego 3 maja, w dniu Cudu nad Wisłą 15 sierpnia, w dniu święta niepodległości 11 listopada, w dniu święta Chrystusa Króla.

Tradycyjnym zwyczajem Straż urządza corocznie obchód wigilijny i dzielenie się opłatkiem.

Sprawozdanie cyfrowe i osobowe składamy poniżej.

Nim zamykamy monografię za okres 60-ciu lat istnienia Straży naszej, poczuwamy się do obowiązku złożenia serdecznego podziękowania Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Wzajemnych, z prezesem poprzednim prof. Łazowskim, a obecnie prof. Strzeleckim na czele. Szczęśliwie znaleźliśmy uznanie p. p. Prezesów tych instytucji dla naszej działalności, znaleźliśmy wielkie poparcie Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń, dzięki czemu nasze prośby o fundusze na sprzęt pożarniczy zawsze uwzględniane były, najlepsze nasze maszyny noszą napis „Dar P. Z. U. W.”.

Składamy podziękowanie Zarządowi m. Częstochowy, który otaczał nas opieką finansową, składamy podziękowanie miejscowemu społeczeństwu, do ofiarności którego corocznie zwracamy się w czasie Dorocznej Wielkiej Kwesty.

Prezesi Straży Częstochowskiej w Okresie 60 lat.

Ś. p. Julian Fuchs	1871—1877	Ś. p. Hubert Dębski	1896—1898
„ Franciszek Paciorkowski	1878—1880	„ Władysław Małkowski	1899—1902
„ Józef Polczyński	1881	„ Władysław Kozłowski	1903—1904
„ Julian Fuchs	1882	Mieczysław Kokowski	1905
„ Hieronim Racięcki	1883—1884	Ś. p. Władysław Bogusławski	1906—1909
„ Józef Pancera	1885	„ Stanisław Jęłowicki	1910—1917
„ Władysław Piątkowski	1886—1895	Jakub Kon	1918—1932

Naczelnicy Straży Częstochowskiej w okresie 60 lat.

Ś. p. Franciszek Rychlicki	1871—1876	Ś. p. Maciej Wolański	1893—1898
„ Teodor Łagodziński	1877	Juljan Ciemniowski	1899
„ Florjan Kieslich	1878—1879	Mieczysław Kokowski	1900—1902
„ Franciszek Rychlicki	1880	Ś. p. Maciej Wolański	1903—1905
„ Maciej Wolański	1881—1886	„ Jan Ozgowski	1906—1909
„ Edmund Wodziński	1887—1890	Edward Brühl	1910—1925
„ Ignacy Tomczyk	1891	Ryszard Kizlich	1926—1928
„ Roman Prokopowicz	1892	Jan Serednicki	1929—1932

Sprawozdanie Kasowe za 1931 rok.

	Przychód	Rozchód		Przychód	Rozchód
Pozostałość z roku 1930 w kasie	2.827,62		Z przeniesienia	100.427,64	69.511,14
Pozostałość z roku 1930 w Banku Lud.	5.124,93		Bank Ludowy		46,33
Dodatek do polis ubezpieczeniowych	38.033,35		Naprawa inwentarza		5.707,32
Subsydja, ofiary i zapomogi	50.382,07		Opał i światło		6.359,69
Korpus Straży	359,75	6.647,43	Umundurowanie		1.113,35
Wynajem sali	2.724,72		Remont budynków		2.118,48
Inwentarz	69,20	19.809,80	Materiały pędne		3.266,26
Składki członkowskie	906,—		Koszta ogólne		2.717,57
Pensje pogotowia		43.051,91	Wydatki nadzwyczajne (wypadek samochodowy)		7.000,—
Do przeniesienia	100.427,64	69.511,14	Pozostałość na r. 1932		2.587,50
				<u>100.427,64</u>	<u>100.427,64</u>

Skarbnik (—) K. Włosiński.

Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.

Komisja rewizyjna Straży Ogniowej Ochotniczej w Częstochowie w składzie pp.: Feliksa Eberta, Stefana Godlewskiego i Zygmunta Lubczyńskiego, dokonała w dn. 10 kwietnia 1932 roku rewizji sprawozdania kasowego za rok 1931.

Komisja skonstatowała, że sprawozdanie zgodne jest z księgą kasową oraz księgą kontową, że na wszystkie dochody znajdują się dowody, kwity oraz asygnacje przychodowe, na wszystkie zaś rozchody, rachunki, należycie sprawdzone i poświadczone oraz asygnacje rozchodowe.

Pozostałość z roku 1930 w kasie i Banku Ludowym wynosiła	Zł. 7.952,55
Dochody w roku 1931 wyniosły	„ 92.475,09
	<u>Zł. 100.427,64</u>
Rozchody w roku 1931 wyniosły	Zł. 97.793,81
Pozostałość na rok 1932 wynosi	Zł. 2.633,83
Z czego w Banku Ludowym	Zł. 46,33
W Kasie Straży	<u>Zł. 2.587,50</u>

Dla sprawdzenia gotowizny w kasie w dniu rewizji Komisja sprawdziła wszystkie pozycje dochodowe i rozchodowe od dnia 1 stycznia 1932 roku do dnia 10 kwietnia 1932 roku włącznie i stwierdziła zgodne saldo w sumie **zł. 2.795,04**, z czego w kasie gotowizną przeliczoną **zł. 1.014,51** oraz kwitami, rachunkami i zaliczkami **zł. 1.780,53**.

Komisja rewizyjna stwierdza następnie, że wydatki czynione były w granicach budżetu, wobec czego stawia wniosek na walne zgromadzenie:

- 1) Zatwierdzenia sprawozdania kasowego,
- 2) Udzielenia Zarządowi absolutorjum.

Częstochowa, dn. 10 kwietnia 1932 roku.

Podpisali: (—) F. E b e r t, Z. L u b c z y Ń s k i, S. G o d l e w s k i.

Preliminarz dochodów i rozchodów w roku 1932.

PRZYCHÓD:

Subsydja, ofiary i imprezy	57.500,—
Dodatek do polis ubezpiecz.	40.000,—
Wynajem sali	2.500,—
Składki członkowskie	1.000,—

Zł. 101.000,—

ROZCHÓD:

Pogotowie stałe	48.700,—
Asekuracja samochodów	2.000,—
Materiały pędne	4.000,—
Korpus Straży	2.000,—
Orkiestra	1.550,—
Biblioteka	800,—
Umundurowanie	4.000,—
Naprawa inwentarza	1.500,—
Opał i światło	6.000,—
Koszta ogólne	2.000,—
Remont budynków	3.000,—
Inwentarz	21.000,—
Wydatki nieprzewidziane	4.450,—

Zł. 101.000,—

Inwentarz Straży Ogniovej Ochotniczej w Częstochowie

spisany i wyceniony na dzień 31 grudnia 1931 roku.

1. Samochód Chevrolet Pogotowie Nr. 1 z motorówką i wyposażeniem	Zł. 24.872, --
2. Samochód Chevrolet Pogotowie Nr. 2 z motorówką i wyposażeniem	Zł. 25.482,50
3. Samochód Adler jako ciągnówka Nr. 3 z motorówką i wyposażeniem	Zł. 13.439, --
4. Samochód Chevrolet osobowy Nr. 4	Zł. 8.128, --
5. Samochód Beczkowóz 3000 l. Maresman Nr. 5.	Zł. 5.075, --
6. Samochód Beczkowóz 3000 l. Vomag Nr. 6	Zł. 6.117,40
7. Samochód Beczkowóz 3000 l. Vomag Nr. 7	Zł. 6.119,50
8. Drabina mechaniczna Magirus 22 metrów	Zł. 12.000, --
9. Sikawka motorowa „Kieslich” do pociągu konnego	Zł. 3.000, --
10. Sikawka ręczna „Tretzera” do pociągu konnego	Zł. 2.000, --
11. Wóz rekwizytowy do pociągu konnego z wyposażeniem	Zł. 1.685, --
12. Warsztat mechaniczny z narzędziami	Zł. 1.372, --
13. Narzędzia strażackie w garażu	Zł. 4.352,50
14. Części zapasowe i narzędzia w magazynie Nr. 1	Zł. 417, --
15. Części zapasowe i narzędzia w magazynie Nr. 2	Zł. 2.359, --
16. Umundurowanie, uzbrojenie w magazynie Nr. 3	Zł. 4.768, --
17. Umundurowanie i uzbrojenie, rozdane Korpusowi Straży	Zł. 16.581,50
18. Urządzenie kancelarii Sztabu oraz sztandary w niej przechowywane	Zł. 4.201, --
19. Urządzenie kancelarii Zarządu	Zł. 832,50
20. Urządzenie świetlicy, szafy orkiestry i pulpity	Zł. 555, --
21. Biblioteka z zawartością 465 tomów	Zł. 1.049, --
22. Urządzenie wartowni	Zł. 280, --
23. Urządzenie garderób	Zł. 210, --
24. Urządzenie sali wielkiej z fortepianem	Zł. 4.829, --
25. Urządzenie izby koszarowej	Zł. 394, --
26. Sprzęt sportowy	Zł. 907, --
27. Instrumenty muzyczne 43 sztuk	Zł. 6.185, --
28. Różne pozostałe przedmioty	Zł. 4.174, --
29. Budynki, wzniesione kosztem Straży, ogólnej kubatury 7107 mtr.	Zł. 170.000, --
	<u>Zł. 331.384,90</u>

WYKAZ POŻARÓW W ROKU 1931.

RODZAJ POŻARÓW	Ogólna ilość pożarów	PRACOWAŁO STRAŻAKÓW z ODDZIAŁÓW						PRZYCZYNY POWSTANIA POŻARU						BUDOWLE				KATEGORJE POŻARÓW					Zamiejskie
		Pogotowie	I-szy oddział	II-gi oddział	III-ci oddział	IV-ty oddział	V-ty oddział	Roznyśne podpalenie	Eksplozja	Wadliwa konstrukcja	Nieostrożność	Inne przyczyny	Niewiadomo	Zwyczajne	Przemysłowe	Publiczne	Inne	B. duży	Duży	Średni	Mały	Fałszywy alarm	
Dachowe	7	45	15	10	12	5	5	—	—	2	1	—	4	5	2	—	—	—	1	2	4	—	—
Pokojowe i piwniczne	12	83	17	10	31	26	3	—	—	4	4	—	4	9	2	1	—	—	—	—	12	—	—
Sufitowe	1	7	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
Kominowe	6	32	1	2	4	6	1	—	—	2	—	4	—	6	—	—	—	—	—	—	6	—	—
Inne	32	193	39	71	76	25	30	—	—	—	10	4	18	20	5	1	6	2	4	7	19	—	10
Fałszywe alarmy	2	11	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Razem	60	371	73	93	126	63	39	—	—	9	15	8	26	40	10	2	6	2	5	9	42	2	10

Zarząd Straży:

Kon Jakub, prezes,
Ks. prałat Mirecki Fr.—Kapelan Straży,
Plebanek Adam, wice-prezes,
Włosiński Kazimierz, skarbnik,
Widera Zdzisław, sekretarz,
Gorzela Michał,
Grzywiński Klemens,
Heininger Aleksander,
Lion Piotr.

Komisja Rewizyjna:

Ebert Feliks,
Godlewski Stefan,
Lubczyński Zygmunt.

Sztab Straży:

Serednicki Jan — naczelnik Straży,
Lewandowski Julian — I zastępca naczelnika,
Straub Jan—II zastępca naczelnika i gospodarz,
Łęgiewski Aleksander — adjutant,
Plebanek Adam — D-ca 1 oddziału,
Dyga Józef — zastępca d-cy 1 oddziału,
Godlewski Stefan — D-ca 2 oddziału,
Straub Arnold — D-ca 3 oddziału,
Zieliński Wacław — D-ca 4 oddziału,
Heininger Aleksander — D-ca 5 oddziału,
Wojciechowski Stanisław — D-ca pogotowia,
Stępiński Rudolf — zastępca d-cy pogotowia,
Makosza Edward — D-ca orkiestry,

Wydział sanitarny:

Dr. Broniatowski Paweł — lekarz Straży,
Gawlik Stefan — felczer,
Moszkowicz Maurycy — felczer.

Lista imienna Oddziału I-go.

Rok wstap.

1. Plebanek Adam, D-ca Oddziału,	1910
2. Dyga Józef Ignacy, Aspirant,	1931
3. Suda Józef, Sierżant,	1914
4. Suda Roman, Plutonowy,	1914
5. Stanior Andrzej, Plutonowy,	1911

Szeregowcy:

6. Bąk Władysław,	1924
7. Bzdok Michał,	1925
8. Mermer Jan,	1924
9. Kolewiński Stefan,	1925
10. Kaczyk Ignacy,	1893
11. Kotołowski Stefan,	1928
12. Smolarczyk Edward,	1923
13. Badora Stanisław,	z przerwą 1921
14. Czechowski Alfons,	1929
15. Kupis Władysław,	1929
16. Góral Julian,	z przerwą 1918
17. Felis Ludwik,	1929
18. Frymorgen Julian,	z przerwą 1922
19. Kupis Mieczysław,	1930
20. Machnik Franciszek,	z przerwą 1925
21. Ryś Stefan,	1930
22. Kasiński Stanisław,	1930

23. Sobolewski Stefan,	1931
24. Bolkowski Zygmunt,	1931
25. Piotrowski Jan,	1932
26. Wieczorek Antoni,	z przerwą 1927
27. Wilk Mieczysław,	1932
28. Adamus Stanisław,	1932

Lista imienna Oddziału II-go.

Rok wstap.

1. Godlewski Stefan, D-ca Oddziału,	1921
2. Leszczyk Adam, Sierżant,	1916
3. Bratek Aleksander, Plutonowy,	1919
4. Drozdenko Jan, Sekcyjny,	1919

Szeregowcy:

5. Gęsiarek Michał,	1916
6. Wilman Apolinary,	1924
7. Sekret Ignacy,	1924
8. Ryś Roman,	1929
9. Krysiński Józef,	1929
10. Romańczyk Józef,	1929
11. Krasnodebski Bronisław,	1929
12. Podstawek Zygmunt,	1929
13. Ciszewski Władysław,	1930
14. Muskała Stefan,	1930
15. Langier Franciszek,	1930
16. Domański Mieczysław,	1931
17. Sosna Edmund,	1931
18. Szymański Stefan,	1932
19. Hałaszczyk Józef, Sekcyjny,	1926

Lista imienna Oddziału III-go.

Rok wstap.

1. Straub Arnold, D-ca Oddziału,	1918
2. Wagner Franciszek, Sierżant,	1918
3. Gorzelak Bolesław, Plutonowy,	1917
4. Wolański Antoni, Plutonowy,	1918
5. Romański Piotr, Sekcyjny,	1921

Szeregowcy:

6. Podwysocki Stanisław,	z przerwą 1920
7. Krupski Antoni,	1923
8. Kott Józef,	1925
9. Kowalski Stefan,	1924
10. Bazan Bronisław,	z przerwą 1914
11. Polanowski Władysław,	z przerwą 1924
12. Jaśkiewicz Stanisław,	z przerwą 1924
13. Fajer Kazimierz,	z przerwą 1926
14. Woźniak Marjan,	1927
15. Jędrzejczyk Józef,	1928
16. Wrona Stanisław,	1929
17. Błaszczak Józef,	1929
18. Jaśkiewicz Józef,,	1929
19. Żak Bogumił,	1929
20. Waniel Stefan,	1929
21. Tomala Tadeusz,	1930
22. Dobrzański Edward,	1930
23. Krysztof Jan,	1926
24. Kasprzak Stefan,	1929
25. Maciejewski Kazimierz,	z przerwą 1925
26. Prubant Władysław,	z przerwą 1921
27. Maryniak Władysław,	1931

28. Wolański Józef,	1931
29. Nowak Michał,	z przerwą 1928

Lista imienna Oddziału IV-go.

Rok wstap.

1. Zieliński Wacław, D-ca Oddziału,	1902
2. Statkiewicz Eugeniusz, Sierżant,	1918
3. Gawlik Stefan, Sierżant,	1929
4. Moszkowicz Maurycy, Sierżant,	1928
5. Engel Henryk, Plutonowy,	1925
6. Klich Jan, Plutonowy,	1924

Szeregowcy:

7. Łebek Leon,	1924
8. Kasprzyk Józef,	1924
9. Poznański Mieczysław,	1924
10. Szymański Jan,	1925
11. Mauer Salomon,	z przerwą 1914
12. Kamiński Daniel,	1928
13. Kobiela Władysław,	1924
14. Szpic Herszlik,	1929
15. Świech Aleksy,	z przerwą 1925
16. Jamrozik Franciszek	1929
17. Cegliński Władysław,	1929
18. Czerwiński Konstanty,	1929
19. Nowak Feliks,	1930
20. Tyras Józef,	1930
21. Krawczyk Antoni,	z przerwą 1929
22. Świech Tadeusz,	1931
23. Grobelak Jan,	1931
24. Łebek Jan,	1931
25. Kowalik Wacław,	1931
26. Joński Władysław,	1932
27. Podwysocki Wacław,	z przerwą 1911
28. Siemianów Henryk,	1932

Lista imienna Oddziału V-go.

Rok wstap.

1. Heininger Aleksander, D-ca Oddziału,	1897
2. Stachurski Bronisław, Sierżant,	1916
3. Misiak Józef, Plutonowy,	z przerwą 1918
4. Balt Józef, Plutonowy,	1923
5. Balt Jan, Sekcyjny,	1920

Szeregowcy:

6. Rembielak Józef,	1921
7. Janda Józef,	1924
8. Janda Stanisław,	1924
9. Salamon Euzebjusz,	1926
10. Zwolski Zygmunt,	1926
11. Bugara Franciszek,	1929
12. Gawroński Władysław,	z przerwą 1924
13. Urbaniak Stanisław,	1930
14. Mazurkiewicz Bolesław,	1930
15. Brandt Jan,	1930
16. Zacharjasz Władysław,	1931
17. Strzelecki Mieczysław,	1931
18. Siedlanowski Wacław,	z przerwą 1922
19. Machnik Stefan,	1931
20. Holub Teofil,	z przerwą 1925
21. Badora Edward,	1931

22. Nowak Alfons,	1931
23. Lisiecki Edward,	z przerwą 1925
24. Gajza Tadeusz,	1932
25. Kowacz Mieczysław,	1932

Lista imienna orkiestry.

Rok wstap.

1. Małosza Edward, D-ca Oddziału,	1913
2. Izart Stanisław, Sierżant,	1914
3. Gorzelak Michał, Plutonowy,	1910
4. Grunwald Józef, Plutonowy,	1918

Szeregowcy:

5. Pieszko Stefan,	1928
6. Kryk Stanisław,	1918
7. Cieplak Bolesław,	1919
8. Izart Mieczysław,	1930
9. Matuszewski Józef,	z przerwą 1918
10. Szymański Lucjan,	1919
11. Michoń Marjan,	1931
12. Łukasik Zygmunt,	1918
13. Łukasik Kazimierz,	1925
14. Olszewski Władysław,	1918
15. Kiedrzyński Józef,	1909
16. Lizoń Konstanty,	1917
17. Kubik Kazimierz,	1924
18. Hudzik Stefan,	1932
19. Kula Antoni,	1888
20. Knap Kazimierz,	1924
21. Głowacki Ryszard,	1929
22. Krawczyk Władysław,	1930
23. Derda Walerjan,	1931
24. Deska Marjan,	1931
25. Czerwiński Marjan,	1931
26. Berenc Marjan,	1923
27. Papalski Stanisław,	1931
28. Szymański Stanisław,	1931
29. Bocian Wacław,	1931
30. Lewański Zygmunt,	1932
31. Łobodziński Józef,	1920
32. Smoliński Michał,	1898
33. Mizera Bronisław,	1925
34. Kulawik Franciszek,	1929
35. Wiczorek Wiktor,	1929
36. Otremba Szczepan,	1910
37. Major Józef,	1932
38. Kotek Stanisław,	1931
39. Klajn Franciszek,	1929

Lista imienna Oddziału Pogotowia.

Rok wstap.

1. Wojciechowski Stanisław, D-ca Oddz.,	z przerwą 1910
2. Stępiński Rudolf, Aspirant,	1928
3. Duklewski Jan, Sierż. mech.,	1929
4. Klimaszewski Władysław, Szofer,	1922
5. Rybka Szczepan, Szofer,	1931
6. Tomczyk Marjan, Szofer,	z przerwą 1929

Szeregowcy:

7. Zych Leonard,	1906

8. Major Kazimierz,	1925
9. Świech Stefan,	1925
10. Sobolewski Roman,	1925
11. Sokołowski Stanisław,	1923
12. Wawrzykowski Stanisław,	1921
13. Błaszczyk Stefan.	1926
14. Nowak Józef,	1919
15. Bzdok Ludwik,	1929
16. Florczyk Adam,	1913
17. Burgiel Michał,	1919
18. Hutny Ignacy, woźny,	1918

Członkowie honorowi:

Głazek Jan,
Kon Jakub.

Członkowie popierający:

Bystydzieński Bolesław,
Batawia L. Dr.,
Broniatowski A.,
Broniatowski P. Dr.,
Błaszczyński A.,
Binder Brunon,
Bogobowicz Aleksander
Cholewicki J.,
Certoux Martial,
Dobrzyński Marcei,
Dębski Piotr,
Duhamel E.,
Drożdż Józef,
Ficenes Józef,
Glikson Jan,
Gelbard Adolf,
Grzywiński Klemens,
Enzel Ignacy,
de Hagen Leon,
Helman Stanisław,
Helman Bolesław,
Hofman Bolesław,
Janowskiego A. Suke.,
Jastrzębski Stanisław,
Imich Józef,
Kohna Edwarda D-ra Suke.,
Kohn Alfred,
Kozerski Piotr,
Konar W. Dr.,
Krzemiński Władysław,
Klawe Alfons,
Kulesza Małż.,

Koźmiński Lucjan,
Janusz Jan,
Lion Piotr,
Lipiński Józef,
Lubczyński Zygmunt,
Markiewicz Ks. Piotr,
Mirecki Ks. Prałat,
Marczewski J. Dr.,
Martens, Dyrektor,
Markusfeld Józef Dr.,
Majewski Wacław,
Marchal Jan,
Nowak Stanisław Dr.,
Nowak Edmund,
Nieprzecki Ludomir,
Neufeld Maurycy,
Nehring K.,
Piotrowski Leon,
Piotrowski Wiktor,
Pilc Erazm,
Prażmowski Belina Wład.,
Raicom Czesław,
Reichman S.,
Reimschüssel Edmund,
Silberstein J.,
Straub Jan,
Szostakiewicz Zygmunt,
Szwarc Dawid,
Senior Szymon,
Stiller Zygmunt,
Starke Józef,
Stallens Henryk,
Stawnicki Wojciech Dr.,
Stallens A.,
Szaniawski Paweł Dr.,
Sztencel Maurycy,
Sobiech Czesław,
Skrzynecki W.,
Tetzlaff Emil,
Tomaszewski Leon,
Weksler Joachim,
Weintraub Samuel Adw.,
Widera Ryszard,
Widera Zdzisław,
Wrześniowski Wład. Dr.,
Wien Osias,
Włosiński Kazimierz,
Włosiński Aleksander,
Wichura Edward,
Zawadzki Rajmund Adw.

Biblioteka Główna
Akademia im. J. Długosza
w Częstochowie

283336 #